

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30kr Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haase Wien Wallfischgasse Nr. 10.

Nyilttári cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő

Szerkesztői szállás:

Belkirály-utca szeglet trencsin-vár 7. szám hórá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hórá a előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap

1874. második fél évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hórá	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kiküldése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legczélszerűbben postai utalvánnyal kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala

Kolozsvárt. decz. 4. 1874.

(B.) Politikai láthatárunk fájdalom még ma sem tisztult annyira, a mennyire tisztulnia kellett volna arra, hogy kormány és parlament kelő higgadsággal, önbizalommal és a siker biztos reményével folytathassák pénzügyeink regeneratioja nagy művét.

Fusioról, coalitioról elmélkednek ma is némelyek, mások a ma már épen semmi lét alappal nem bíró conservatív párt feltámadásától várnak sokat, talán párosítva egy kis absolutizmussal is. Vannak, kiknek céljuk nem emelkedik feljebb a kormányrudján álló személyek megbuktatásánál, hogy aztán azok helyébe kedvenceiket ültethessék, a szélsők ma is a kiegyezés műve gyökerén rágódnak, míg a mérsékelt ellenzéki lapok is, időről időre elmondják a múról „Carthaginem delendam esse censeo” nem emlékezve vissza, hogy Carthágó elpusztítása Roma nagyságának hanyatlását vona maga után.

S hogy az „amabilis confusio” teljes legyen, a még csak keletkezébe lévő erdélyi, magát magyar pártnak nevező, pártocská meghúzza a lármá-harangot, úgy állítva szembe a nemzetiségeket, mint oly elemeket, melyek egymás megsemmisítésére törekzenek.

Kérdjük, ha vajjon mindezek kedvező viszonyok-e, a már magokban is nehéz természetű pénzügyi reformok megoldására nézve?

„KELET” TÁRCZÁJA.

Községi segély.

Channing Vilmostól.
(Folytatás.)

Isten megáldotta a mi iparunkat, munkásságunkat s a mint hisszük, továbbra is meg fogja áldani. Jósága iránti hálánkat tanúsítsuk annak vizsgálatával, mi célból adta nekünk ezt a jólétet s gimlálva tölthetjük be legjobban a minden jók adójának céljait. Jólétünket arra használjuk, hogy városunknak magasabb jellemet adjunk, hogy mivelő és tisztító befolyásokat terjesszünk szét az életnek minden köréin. Használjuk fel a jólétet főképpen arra, hogy a jó befolyásokat állandósítsuk azon osztályokban, a melyek a kísértés veszélyeinek leginkább ki vannak téve; hogy akadályozzuk az atyák vétkeinek gyermekeire való leszállását s fogjuk fel azok ügyét, a kikben emberi természetünk a legmélyebben aláüledett, a kik el lévén hanyagoltatva, kétségkívül a törvény büntető karját vonandják magukra. Egy városnak semmi sem adhat oly méltó jogot az önbecsülésre, mint egészséges, erkölcsi mivolta azon lakosainak, a kik a bűn csábjainak leginkább ki vannak téve. A legjobb bizonyágtétel ez arról, hogy a társadalom boldogabb osztályai bölcsék, értelmesek és jólétre érdemesek. Vétkek és gonoszság az az államra, mi egy veszélyes betegség az emberi testre nézve, és annak eltávolítása iránt kelle-

Ghyczy majdnem roskadozni látszik a nagy terű alatt s neki nemcsak takarékoskodni kell a kiadásokban, hanem forrásokat is kell előteremteni, melyekből a folyó kiadásokat fedezhesse s tartozásainkat rendre törleszthesse.

Ugyde erre anyagi áldozat is kell, erre pedig sokkal kevesebben hajlandók mint a hibák kimutatására, recriminatiokra s tartani lehet attól, hogy a házbán rendre fognak bedugcsoltatni mind azon jövedelmi források, melyekből kiadásainkat fedezni s adósságainkat törleszteni lehetne.

Sokan hargoztatják közigazgatásunk roszaságát, de annál kevesebbek azok, kik készek volnának oly gyökeres szervezkedéseket elfogadni, melyek alapján aztán közigazgatásunkat, igazságszolgáltatásunkat jóvá, olcsóbbá lehetne tenni s egy erőnkert túl nem haladó normal budgetre tehetnénk szert.

Egyik mereven ragaszkodva a történelmi jogokhoz, valamennyi törvényhatóságot fen akar-ná tartani még annyi, vagy talán még több törvényességgel; a másik teljesen decentralisálni akar, mert a megyei omnipotentia bajnoka, a harmadik a régi bureaucraticus rendszer megcsontosodott pártolója s ezért nem óhajtja egy hazánk viszonyainak és a kor kívánalmainak megfelelő decentralisatiót.

Szóval parlamentünk, jobban mondva a pénzügyi kérdésekben kiküldött bizottmányok, eddigelé legalább elég hajlamot mutatuak ugyan egyes kiadások törlesztésére, de annál kevesebbet az új források megnyitására.

Már pedig Ghyczy sem mindenható s ha összeroskad is a terű alatt, de financiainkat biztos és pontosan behajtható jövedelmek nélkül nem fogja soha helyrehozni.

Megdöbbenő reánk nézve az is, hogy most a nehéz munka közepette, miniszteri-váltság hire rázkodtatja meg a politikai légkört. Mi ezt nem hisszük, mert nem képzelünk oly egyéneket, kik egyfelől most némely kérdések megoldása előtt a verességekben ülnek óhajtanának, másfelől nem képzeljük, mely pártoknak volna kedve a felelősséget magára venni, a midőn egy kormányválság előidézése által a parlamentnek lehetetlenné teszi habár csak a legsürgősb reform kérdések megoldását is.

Mi részünkről sem miniszteri változásnak, sem a pártok ujra alakításának idejét, szükségét nem látjuk, és pedig annál kevésbé, mert a szönyegen lévő kérdések, melyek bővönigénybe veszik a jelen parlamentnek még rendelkezésére álló idejét; mind oly annyira anyagi természetűek, hogy azokban akár vegyes con-ferentiaikat is tarthatnának a pártok.

Majd az új képviselő-választások alkalmával nyilatkozni fog magára a nemzet, mily

ne minden községnek a legmélegebb érdekekkel viseltetnie. E kérdést igenis fontosnak tartom, s nem tehetem, hogy azt bővebben ne tárgyaljam és önknek komoly megfontolásra ne ajánljam.

A társadalom mindaddig kiválólag arra fordította a maga erejét és működését, hogy a vétkeket megbüntesse. Végtelenül fontosabb dolog annak eleit venni. És ezt nem csupán azok érdekében állított, kik ellen a vétkek intézi megtámadását. Én nem egyedül vagy főleg azokra gondolok, kik a vétkek miatt szenvednek; de szüntogy, sőt inkább azokra, kik azt végrehajjták. A világos, nyugodt eszmélkedés perzeiben még nagyobb részvétet érzek a bűnös, mint az iránt, ki ellen a büntetést el van követve. Tolvajlás esetében hasonlíthatatlanul szörösebb enebb és szánalomra méltóbb a lopó annál, a kit meglopott. Az ártatlan nincs elveszve a rajta esett erőszakától vagy megcsalás által. Nem mondhatja magáról, hogy oda van, semmivé van téve; ő büntelen, noha kárvalott. Nem viseli magán egy gyalázatos büntény bélyegét; és e különbség nyaggyoltának kifejezésére nem találhatni eléggé hatályos szokat. Midőn egy büntetést börtönt meglátogatom s egy emberi lényt látok ott fetrengeni; a ki emberfelei társaságából száműzve van, a kinek nevét saját háznépéndél nem szabad elérhozni, avagy csak megemlíteni a nélkül, hogy könnyek hullanak alá a szemekből; a ki barátjainak bizalmát eljátszotta, s a becsültetés reményét, az erény és lelkes igyekezet eme rugójt elvesztette; a kinek lelkiismerete helyrehozhatatlan bűnsúlylyal van terhelve, s a ki önszívét megkeményítette a vallás és szeretet szigora ellen; — itt látok én romlást, veszedelmét. Egy megrabolt vagy meggyilkolt ember mennyivel szerencsétlenebb mint amaz! A mit én azért óhajtok, nem csupán az, hogy a társadalom védje magát a gonoszság, a vé-

irányu programot fogad el a választások többsége, retrograd irányut mérsékeltlen és lépcső-ként haladót, vagy a szélsőségekben kalandozót.

Mi részünkről szeretjük hinni, hogy a többség a józan democraticus alapelven való haladás mellett fog nyilatkozni.

Addig is vannak mind a képviselő uraknak, mind a vidéki honfiaknak kötelességei és teendői. A képviselő urak, hogy úgy félre tegyék a szönyegen levő reform-kérdésekben a torony érdekeket, mintha egyik sem akarnatöb-bé képviselő lenni s mi a vidéken ellensúlyozzuk azon áramlatot, melynek jelszava „Nem fizetünk”, mert e jelszó körül csoportosítani a tömeget vajmi könnyű, de ha az egyszer e tömeg szívében mélyebbet gyökeret vert, akkor bátran szegre akaszthatjuk az alkotmányt.

— A román egyházi congressus nov. 29-iki ülésében felolvasatán a felségének már ismertett leirata a metropolita választás megsemmisítése iránt, egy bizottság küldetett ki, hogy másnap tegyen jelentést róla. A következő napon legelőször a kiküldött bizottság előadója mérsékelt indokolás mellett a következő — határozati javaslatot tette:

„A f. évi november 19-én Gödöllőn kelt, a nagyméltósága Trefort Ágoston vallás és közoktatási miniszter urhoz intézett, s a gör. kel. román egyházi nemzeti congressussal a Budapest 1874. évi nov. 22-én 1688. Eln. sz. a. közölt legfelsőbb elhatározást a congressus, mely fájdalommal bár, mert a congressus szavazata nem találkozott legfelsőbb hozzájárulással — de az ő cs. és apostoli kir. Felségét megillető osztatlan hódolattal tudomásul veszi s azon legfelsőbb elhatározás és a szervezeti szabályzat értelmében új választást eszközönd.”

„A mi azonban a excellentiájának az említett leiratban hivatkozással a szervezeti szabályzat 151. §-ára nyilvánítt azon kíváncsalommal illeti, miszerint a congressus az új választás hatánapját hozzá bejelentse, miután az idézett §. a congressus összehívásának a metropolita illetőleg a metropoliai consistorium által teendő előleges bejelentéséről, mi annak idején pontosan teljesítettett s a Felsőég által legkegyelmesebben tudomásul is vétetett, nem pedig a már törvényesen összehívott s azóta permanentiában levő congressus ügyrendéről szól, s így e pontban a miniszter ur részéről téves értelmezés tűnik fel, a congressus ezen kíváncsalomát nem találván törvényen alapulónak, nem véli teljesíthetőnek, hanem e felett napirendre tér.” „Miről a nagyméltóságu miniszter ur a congressusi elnökség útján értesítetik.

E javaslat hosszabb vitaután, melyben Mocsonyi, Tincu, Babes és Stanescu vettek részt, elfogadtatott, s ezzel az ülés véget ért.

Mocsonyi Sándor beszédéből, mely nagy hatást keltett, a következőket közöljük: A korona — ugymond — fenntartott jogait — a parlamentaris kor-

tek ellen, hanem hogy mindent megtegyen a lehetőségig a végett, hogy a vétkek kísértéseinek kitett tagjait megóvhassa a vétkeztéstől és hogy ezt színtöl jó lélekkel művelje ezekért, mint saját magáért. Köteles volna meg nem szenvedni az emberi természetnek oly mély, oly rettenetes elsüllyedését, ha a romlásnak eleit venni módjában áll. A társadalomnak nem volna szabad csupán nyelveket nevelni a maga kebelén. Ha nem akarja jólétét arra fordítani, hogy a tulajdonságot és szegénységet a legsötétebb bűnök elkövetésétől megóvja, sőt inkább saját önzése, fényzése, a gazdagság bálványozása, az emberi természet megvetése által nevelni s életetni kívánja a gonosz cselekedetet, akkor szenvednie kell a gonosztól, s megérdemli, hogy attól szenvedjen.

Óhajtanám, hogy mi, mint egy városi község polgárai megismerjük s éreznők, miképp saját magunknak róhatjuk fel hibául nagy részét a sok vétkeknek és inségnek, a mely környékez minket s a miért untalan panaszkodunk. Nemde elismert erkölcsi igazság az, hogy minket felelősség terhel minden rosszért, a mit, bár módunkban állott volna, még sem igryekeztünk megátolni? Ha a goudviselés módot és eszközt adott volna kezünkbe, egy szemek előtt halállal küzdő embertársunknak megmentésére és mi azt töle megvonnók, nem nyomná-e lelkünket az a halálának bűnsulya? Nem terhel-e minket erkölcsi felelősség egy világtalan életveszedelmért, a ki látunkra közelit az örvény széléhez, s mi még sem adunk neki intőjelet az élettel fenyegető veszélyről? Ugyan-e okból számíthatni be nekünk nagy részét a minket környező nyomornak és büntettnék. Miért nevedik fel oly számos gyermek egy városban tudatlanul s a bűn csábjainak esre prédál? Mert ez a város nem gondol e gyenge teremtményeknek az átkos befolyásoktól való megóvására, a miktől pedig

mányrendszer elvei szerint — a fejedelem a miniszter ajánlata és annak felelőssége alatt gyakorolja. Így történt ez jelenleg is. Ezt előre becsátva indítva érzi magát néhány észrevételt tenni a cultusminiszter eljárását illetőleg szemben a lefolyt metropolita választással. Szerinte a megerősítési és az ebből kifolyó megtagadási jog a törvény és szervezeti szabályzat határozatai értelmében kétségbe vonhatlan; egyuttal azonban úgy látja, hogy nem lévén az emberi tekintetben korlátozva, — a kormány kezében, discretionális hatalmat képez, — mikéanti alkalmazásának egész igazolása végre csak abban fekszik, mert a kormánynak úgy tetszik.

Esetleges visszavétel ellen a kormány részéről garantiát csak azon finom politikai tapintatban találok, mely az igazi államférfiak tulajdona, s melynél fogva ezek ily discretionális hatalommal csak a legnagyobb fontosságu indokok esetében fognak élni. Nem vonja kétségbe oly kitűnő államférfinál mint Trefort e tapintatot, hiszi, hogy komoly indokok által vezéreltetett, de sajnálja, hogy a miniszter a congressusnak semmi tájékozást nem nyújt ez iránt. Ha valahol, úgy itt lett volna helyén a nyílt politika, mert csak az képes az annyira óhajtott egyetértést a kormány és nép közt létesíteni. A miniszter eljárása ellenben titkos indokaival aggodalmakat, félreértéseket, bizalmatlanságot fog szülni.

Az indokok kényes természete oly érv, melyet nem fagadhat el és azt hiszi, hogy rossz szolgálatot tesznek azon lapok a miniszternek, melyek ennek képességét kétségbe vonják kényes természetű dolgokat is az illető modorban jelezni. Sajnálja, hogy az nem történt, mert nem képes magának ily nagyfontosságu indokot elképzelni.

A felügyeleti jog két irányban gyakorlandó, Egyik: vajjon a választás törvényesen és rendben ment-e végbe? a másik: a politikai momentum, mely szerint a miniszter köteles felügyelni, hogy a választott törvényszerű hatáskörében több milliónyi állampolgár feletti gyakorlandó befolyása által netáni államellenes törekvéseivel, az államélet fejlődésére gátlólag ne hasson. A karansebsi püspök egész multjában tanúsított loyaltására és hazafiságára hivatkozva, nem hiszi, hogy bárki államellenes törekvésekről vádolhatná. Bevalja, hogy ha szavazatát Popásunak és nem egy másik jeles egyházi férfinak, ki teljes bizalmát bírja — adta, azt azon biztos kilátás végett tette, hogy így a kormánynyal való netáni collisionnak még csak ürügyét is elkerülje. Sajnálja, hogy esalódott. Hiszi, hogy a miniszter indoka legalább annak felfogása szerint nagyfontosságu; miután azonban, mindea körülmények lelkiismeretes számbavétele mellett ő ilyet nem képes elképzelni, ezért nem ment azon feltevéstől, hogy a miniszter ur ez alkalommal illetéktelen és hamis információk által félrevezetettve, egy sajnálatraméltó mystificationnak áldozata.

Különbben a congressus kötelességének tartja az egyház törvényes jogai felett feltétlenül őrködni;

megóvni azokat módjában állana. Miért száll alá oly gyakran a szülőkről a gyermekekre? Azért, mert a közönség és az egyesek keveset vagy semmit sem tesznek a gonosz örökségnek megsemmisítésére. Miből származik egy nagy része a legsötétebb bűnöknek? Kétségbeesésből, közönyből s az inség és szenvedések oly nyomásából, mit a szánalom enyhített volna. Emberi részvét, keresztényi szánalom, oh ha ez hatolna be a tudatlanok, szegények és nyomorultak hajlékaiba, ha ez emelné fel szavát a batorításra, vezetésre és vigasztalásra s kiterjesztené karjait a csüggedezők támogatására és felségelésére! Minő új világot fogna ez a lételel elővárasolni, minő új várost fogna ez nekünk építeni, mily számos áldozatai az igazság szigorának lennének örvendő tanúi a bölcs keresztényi szeretet ujjáalkotó hatalmának!

Kifejezőm ezekben az én részvéteket a vétkező iránt. Azonban senki se véltse, mintha én azért legkevésbé is óhajtanám őt azon eszélyes büntetéstől megóvni, mely egyuttal a társadalom általamzását a bűnös megjobbitását teszi céljául. A mely könyörület mellőztetni akarja azt az igazságos büntetést, melyet a törvény szab a bűnösre, habár nem tudva is, egy neme a kegyetlenségnek. Mint barátjai a polgári társadalom annyi kísértet alá eshető tagjainak még kívánnók a bűnösnek a büntetéstől való menekülését csaknem lehetetlenné tenni. A társadalomnak nem szabad itten megállapodni. Használjon fel az minden hatalmában álló eszközt a végre, hogy megóvhassa tagjait az erkölcsi elsüllyedéstől, s a bűnök és nyilvános megbüntetések nyomorító állapotától. Különbben a gyermekeket vegye oltalmába, (Folyt. köv.)

ha azonban azt akarja, hogy az ő jogai tisztelgetben tartassanak mások által, úgy kötelessége egyuttal lelkiismeretesen tisztelgetben tartani a korona jogát is. Azért pártolja a bizottság javaslatát.

— **A tordamegyei** Deákpart közgyűlésének az összes pesti lapok nagy fontosságát tulajdonítanak s még a baloldali „Ellenőr” is egész terjedelmében közli a gyűlés lefolyásának menetét: a „P. N.” üdvözlö a hazafias mozgalmat s reggeli lapjában vezércikket hoz a tárgyról.

„A tordai értekezlet — mond a cikk — általában kellemes látványt nyújt mai világi politikai viszonyok s örökké hullámzó véleményáradatok közepette. Kimondá, hogy azért, mert sok a baj s mert a hajókat kormány és parlament gyorsan leküzdöni nem képes, kormányt és parlamentet elitálni, ellenében a hazafiatlanság vádját hangoztatni s a különben is csüggeteg közvéleményt megmegtéyezni segélynek nem segély, politikának veszélyes politika, magyar pártprogramnak képtelenség. — Kimondá, hogy azért, mert alkotásainkban minden hibát el nem kerülhetünk, alkotásainkat szétrombolni, a haladást félbeszakítani, a létező pártviszonyokat egyszerűen felforgatni s az általános érdekek magaslatára specialis érdekeket emelni s az egyetemes állami feladatokat ezek szűk keretében szorítani esélytelen törekvés, mely a maiakkal sokkal súlyosabb következményeket vonhat maga után.

A tordai értekezlet minden valószínűség szerint határozó befolyást fog gyakorolni az erdélyi rész politikai mozgalmakra. Legidősebb gr. Teleky Domokos azt, hogy az új párt belpolitikai törekvése a Deák-párt programjával, működési körével s intencióival egyáltalán nem ellenkezik, oly szabatosan fejté ki, hogy fejtegetései kivált akként, a mint azokat a tordai értekezlet magáévá téve, alig tévesztendik el hatáskorát. Erdélyben legalább semmi esetre. És mi számítunk rá, hogy kisebb-nagyobb változatossággal e tünemények fognak ismétlődni a magyarországi részeken is.

Az „erdélyi magyar nemzeti párt” ügye.

M. Várhely, 1874. decz. 2.

A hol legnagyobb a veszély, ott van legközelebb a segély. Az „erdélyi magyar párt” szövege és lényeg szavára „lón világszág”. A bethsajdai tó körül hiába ülnek a baloldali közjogi nyomorékjai, várva a viznek felzavaradását, s im az új párt „kelj föl és járj” szavaira megszűnt a bénaaság jobbról és balról. . . . Ujra ülünk s vigadunk.

Mi okozta a viszonyoknak ezen nem remélt változást? Ki keltette életre a már koporsóban fekvő hullát? Vagy jobban mondva, ki állította lábára a cigányt: ki maga alatt betyke göggel elfürészelve a fát, végre, a dolog természete szerint a földre pottyant s aztán halottnak hitte magát? Nem a spiritisták! Ez érdem az erd. magyar párté. Hamar kezdjük elől a dolgot.

Midőn az „erd. magyar párt” a Régenben kibontott zászlót itt is meglobogtatni akarván, nov. 22-ére gyűlést hirdetett s ez a gyűlés, elnök hiányában, megtartható nem volt: Ugyancsak novemb. 26-ára ismét összehívották, hihetetlen azon elvből indulva ki, hogy „qui amittit numerum incipiat iterum.” A jelzett napon 9 órára hirdetett gyűlés 11 után csakugyan megnyitották. A m. e. 50 résztvevő között, minden pártnyalat képviselve volt, a mult legeszkönyösebb bálványozóitól kezdve, egészen azokig, kik előtt minden létező párt pécovics. Aztán, a mint gyűlések alkalmával szokott lenni, szó is volt „quantum satis”. Beszéltek „de omnibus rebus et quibusdam aliis”. Volt néhány olyan is, kik szavakat mertek adni azon meggyőződésüknek, hogy az új párt nem jó uton indult meg. Egy része a szónokoknak köntörfalazott. Elismerte csaknem mindenki — mint a szász, ki mikor lóra bórrel állított haza, szintén kieszelte, hogy bajnak kellett történnie — hogy nem épen a legjobb kerékvágásban mennek dolgaink; nemcsak, de némelyik kegyetlen örömmel, még kéjelegni látszott 7 évi botlásaink előhurcolásában. Mindamellett és bajaink forrására, mely a végén is édesmindnyájunk egyik sem mutatótt rá; az Ariadne fonalat egyik sem adta kezünkbe; a bölcsesség követ egyik sem fedezte föl. Bajos is ez nagyon!!! Szerény fölfogásunk szerint: bizonyos megadott mennyiség tényezőit bár mily sorban összezzük is, mindig ugyanazon eredményt fogja adni, mert a számtan elve szerint: ordo factorum non mutat factum.” Oszolhatunk még akárhányszor: az eredmény, még hosszas ideig, a járt tanultató bukácsolása lesz. Aztán a napsugárnak 5 vagy 7 különböző színű s bizonyos tekintetben különböző természetű színszála rendező viszonyok között egymástól soha el nem válva adja a világot fehér színt. A sá vagy salétromoldat csak úgy jegeződik, ha nyugalomban hagyjuk. Mit várhatunk tehát — mert kétféle természetű törvény nem létezik — jóra való eredményt akkor, midőn pártjaink csak természetellenes viszonyok között s csak a veszély tartamára egyesülnek? Mit várjuk viszonyaink jegezőlését ott, hol a különböző pártalakulások türelmetlensége miatt a szükséges nyugalommal nem

rendelkezhettünk?! Azonban visszatérve tudósításom elejtett fonálához, miután programkészítő bizottságot neveztek ki: a Transylvániában — vajjon nem volt ez is célzatos — lefolyt kedélyes ebéd után, „quasi re bene gesta,” haza szöledtek. A kik szerepet vittek, hiszik, hogy működésük hullámgyűrűi még sokáig észrevehetőek lesznek városunk politikai életében; mi mások akkor sem fedezhettük fel semmi redményét, annyival kevésbé most. Volt s nincs, punctum.

Várhelyi.

Román hangok az „erdélyi magyar nemzeti párt”-ról.

A „Gazetta Transylvania” a nemzeti párti értekezletről így ír:

„A román nép régtől óta abban a szomorú hitben él, melyet e rövid tételben lehet összefoglalni: „a nemzetiség megint összeegyekezik, az országának nem fog údvére válni.”

A nép szívében ugyanis nemzedékről-nemzedékre az a végzetes meggyőződés ültött tanyát, hogy valahányszor a nemesség valahol összegyűlt: vagy a trón, vagy a nép, vagy mindkettő ellen conspiratio történik. Ugyanez történt a legutóbbi napokban is. A legelőbbiekkel nemesek nem rég a kolozsvári főúri casinóban gyűlést tartottak s előbb hosszas értekezésekben a magyar országgyűlésen s a minis-teriumon töltött ki haragját, fölörölvén bűneiket, melyek között a legnevezetesebbek: a nemzetiségi törvény megalkotása, miáltal a román nyelv is legalább árnyékát nyerte a jogosultságnak; továbbá, hogy a román választókat néhány százzal szaporítani akarják, — és hogy azt is elnézték, hogy a naszódvidéki románok azon birtokok tulajdonjogába léptek, melyeket mindig birtak s melyeket 90 év lefolyása alatt három öltő vérén másodsor is megváltott — s végül, hogy a magyar kormány eltűri, hogy a törvényszék megvédi a románokat azon birtokok tulajdonában, melyeket mások minden módon al akarnak tőlük szakítani.

Ezek az okok indították a nemeseket egy erdélyi magyar nemzeti párt alakítására, melynek nyilatkozatában kimondott célja az, hogy nemzetiségét, nyelvét és tulajdonát főként a románokkal szemben megvédi.

Az aristokratikus agitáció az egész országban megindult. Néhány nemes azt a feladatot vállalta magára, hogy a szászokat a magyarokkal kibékítse a azokat rávegye, hogy ők is ujjal-összeszküdjének a románok ellen s a régi esküket megújítsák. A szászok még nem határozták el magukat s annál kevésbé tehetik ezt oly gyorsan, mivel ez ajánlatok egészen váratlanul tétek nekik.*)

Báró Bánffy (Dezót), ki a fölötti panaszkodott, hogy a magyarországiak az erdélyi nemest csak fél-vállról tekintik s a főurakat oláh mánásoknak ezimezik, arra figyelmezteti a „Gazetta,” hogy a nyilvánosságra került nemes levelek bizonyítása szerint e cimezés illeti meg őket joggal, mivel történetileg igaz.

A Bethlen, Kemény, Kendeffy, Majláth, Nádasdy, Teleki, Józsiás, Naláczy, Barcsay, Zeyk, Macskásy, Kenderesy, Boér, Deák, Hollaky és sok más család román eredetű.

A magyarországi mánások nagyobb része is szerb, horvát, szláv, cseh, német, román vegyülek s csakugyan nem „Scythiából” jöttek.

A szászregényi gyűlésről ezeket írja a Gazetta: „Ott gyűltek össze az erdélyi magyarok, a nemesek és nem-nemeselek s magyar pártja egyesültek, élet-halál harcra ikenyén a románoknak és szászoknak, sőt a pesti kormányoknak is, ha ez nem lenne hajlandó a régi program aláírására és keresztülvitelére. De a kormány megszabadult biztos bukásától, fejét meghajtva a mindenható előtt.”

„Mihez fogjanak már most a románok és szászok e rettenetes halál-török láttára? Azt hiszem, legjobb lenne egy másfél millió főre menő küldöttség által kérni fel a régi gyűlést, hogy mi se szegje épen egy ekkora számú tömegnek nyakát s bár legalább két tanút hagyjon életben arra az időre, mikor Koos Ferencz ur e megsemmisítési harc történetét majd megírja.

Eddig a Gazetta. És vajjon volt-e szükségünk rá, hogy, bár látszólag is, alkalmat adunk nekik ily balkövetkeztetések vonására?

A ki a hógomolyát megindítja: tudhatja előre, hogy alázubantában oly elemek is tapadhatnak hozzá, melyeket sokkal esélyesebb lesz vala pihenőben hagyni.

A szász universitás ülései.

Nagy-Szeben, decz. 3.

A tegnapi kitűzött ülést a szász comes a metropolita választás miatt és tekintettel arra, hogy több román egyetemi követ egyszersmind kongressusi követ is, mára halasztotta volt.

A Deutsch-féle „Tageblatt” e „tatár-hirt”-ből kapottnak helyezi, — néhány nappal előbb azonban arról cikkezett, ha nem lehetne-e jó a románokkal szövetkezni a szászoknak, a magyarok ellenben.

Szerk.

A mai ülésről kevés följegyzésre érdemest tudok; főlegintem tehát lehető rövidséggel a tárgyalások lényegét:

A pénztárvizsgáló bizottság mindent a legnagyobb rendben találván, az universitás Simonis Ferencz pénztárnoknak és Zweier Adolf ellenőrnek a pénztárkezelés körül tanúsított ritka rend és pontosság méltánylásul jegyzőkönyvi elismerést szavaz.

A kiküldött egyetem jelentését a mult universitás által hozott kevés fontossággal bíró némely határozat nem történt fogantatásáról és némely rendkívüli pénztári kiadásról az universitás helyeslőleg tudomásul veszi.

Mangesius Terezia, Mangesius Károly volt szász-nemzeti zalogházi pénztárnok nője azon kérését, hogy férje rendetlen kezelése miatt visszatartott 236 frt és 25 krnyi fizetshátralékát kamattól adják ki, öt magát pedig segélypénzben részesítsék, az universitás elutasítandónak találja.

Hasonló sors érte a megyesi gazdasági tanintézet tanárértekezlete indítványát az iránt, hogy a magyar nyelvnek szánt hetenkénti eddigi 4 óra kétfőre szállítandó le; ellenben Saalfeld gazdasági tanintézet igazgató kérésére a vegyészeti laboratorium felszerelésére még megkívántató néhány száz forintnyi költséget az universitás megszavazta.

A nagyszabedű iparosok bizottság évi jelentése kitűnő meglepéssel tudomásul lett véve.

Jelentéseit terjesztette be a számvizsgáló bizottság a kincstári kölcsönalap, a kincstári kölcsönhátralék, a Molnár-féle alapítvány, az erdészeti hivatal, a héthírűk pénztára és a nemzeti főpénztár számadásairól. Legszegényebb az erdészeti pénztár 47 frt 69½ kr tevőleges pénztárkészlettel, legdagabb a nemzeti főpénztár, mely f. év kezdetén 1.931.468 frt 36½ kr activummal bírt.

Ülés bezárása előtt elnök jelenti, hogy a hetes bizottság jelentését és föllírti javaslattervet már átnyújtotta, minek tárgyalását a jövő, holnapután tartandó, ülésre tűzi ki.

A fényüzési adók.

Törvényjavaslat a cseléd-, teke-játék-, kocsi- és ló-adóról.

II. Fejezet. A teke- és játék-adóról.

(Folytatás.)

10. §. Tekeadó fejében megánlakban föllállított minden egyasztal után különbség nélkül 20 forint fizetendő évi adó; a polgárosított határvízvidéken a tekeadó továbbá is a jelenleg fennálló szabályok szerint szedetik; különben pedig tekintet nélkül az illető helyiségeknek nyilvános vagy zártkörű minőségére. Budapesten tekeadóul minden egyes tekeasztal után 25 frt, a helyiségeknek játéka használt minden terme vagy szobája után 30 forint, egyéb városokban vagy községekben pedig népességükhöz képest, a teke-, illetőleg játékadó a következő táblázatban megjelölt fokozatok és adótételek szerint fizetendő:

Fokozat	Ha a város vagy község, melyben az adó tárgya van	a tekeadó minden egyes tekeasztal után	a helyiségeknek játéka használt minden terme v. szobája után
		forint	
1	20.000 lakosnál többel bír.	20	25
2	10.000-tól 20 ezerig terjedő lakos számmal bír	15	20
3	3000-tól 10.000-ig terjedő lakos számmal bír	10	15
4	3000-nél kevesebb lakossal bír	5	10

11. §. A ki az adóév folytán még adó alá tartozó nem volt s tekeasztalt állít föl, vagy adó alá tartozó játék helyiségeket nyit, tartozik erről 8 nap alatt az illető városi adóhivatal vagy községi előjáróság útján a kir. adófelügyelőnek jelentést tenni, és a törvény értelmében kivetett adót azon hónap 1-ső napjától kezdve, melyben a felebb említett jelentést tenni tartozott, az év végéig számított aránylagos részben megfizetni.

12. §. Ha a tekeasztal, vagy a játéka használt helyiség az adóév folytán más birtokos illetőleg bérli által vétetik át, ez utóbbi által az átvett adótárgyak után azon évből adó azon esetben nem fizetendő, ha igazolja, hogy azoktól az adó azon évre már megfizettetett.

13. §. Az adó kivételével és ellenőrzéssel megbízott községi és állami közegek jogosítva vannak az adó alá tartozó nyilvános helyiségeket bármikor megsemmisíteni: magán lakban ezt csak előzőleg tett feladás esetében egy községi előjárónak jelenlétében tehetik.

III. Fejezet.

A kocsi és lóadóról.

14. §. A kocsi- és lóadó tárgya: minden hintó, rügányra alkalmazott kocsi és minden más oly kocsi, mely kizárólag a tulajdonos vagy családja, vagy a hozzá tartozóknak személyes használatra van

rendelve; továbbá minden ló, melyet tulajdonosa saját járához tartozó ily kocsihoz használ, vagy mint háts lovát saját vagy családja személyes használatára tart.

15. §. Ezen adó alá nem esnek:

a) a felsőes uralkodó család tagjainak udvartartáshoz tartozó kocsi és lovak;

b) azon kocsi és lovak, melyeket külföldi mak követi és azon konsulai tartanak, a kik nem belföldiek;

c) az országban még nem egy egész évig tartózkodó külföldiek kocsijai és lovai;

d) a katonai, illetőleg honvédségi és polgári közigazgatási szolgálatra az e tekintetben fennálló szabályok értelmében használatban levő kocsi és lovak;

e) a kizárólag tenyésztési célokra használt mén és kanczalovak;

f) a kizárólag mezőgazdasági, kereskedés vagy iparüzleti használatra rendeltetett kocsi és bámos vagy háts lovak.

(Folyt. köv.)

Keleti ügyek.

Athén, nov. elején.

Utolsó közleményünk szerint a minis-terium nagyon szorult helyzetben levén, végre a ház elnöke, kinek részrehajlása ismeretes, előmutatott egy a rendőrigazgató és az osztály biztosítók által aláírt bizonyítványt, mely kinyilatkoztatja, hogy 3—400 választó, kiknek neve föl van sorolva, többször szavazott, vagy épen nem bír szavazati joggal. E bizonyítékot, melyet a jobboldal a döntő okok királyának nevezett, másnap Zaimis és Comunduros leszállították valódi értékükre annyira, hogy bizonyító erejükre nézve az okok királyának foszlánybájba maradt.

De különben, és ez a fődolog, a háznak van-e hatalma és joga, hogy a választók névsora ügyét tárgyalja?

Bizonyára nincs. A törvény világos; az alkotmány szentesíti e külön állást, és a választók névsora fölött itélni végre is az első folyamodású törvényesékre tartozik. Különben a francia törvény szerint, melynek mintájára a görög törvények is készültek, a névjegyzékek állandóak, azokból törölni csak a választási bizottság valamely tagjának indítványára lehet, ha egyszer be vannak zárva a listák, akkor sem a törvényeseknek, melyek, ha a reklamatik kellő időben történnek, itélnék a választók által eléjük terjesztett panaszok fölött, sem a háznak nincs joga azokat felülvizsgálni. Így tehát az athéni képviselők megválasztásának megsemmisítése csorbát ejtett a választási törvényen.

Képzeltet, hogy a baloldal kezd komolyan aggódni az eredmény fölött, annál is inkább, mivel a minis-terek nem titkolják szándékukat, hogy a szavazásban részt akarnak venni, a mi eddig soha sem volt gyakorlatban ily természetű kérdéseknél, mint a képviselők igazolása.

Könnyen be lehet látni, hogy a minis-terek mért foglaltak el ilyen állást, ha meggondoljuk, hogy itt saját javuk ory fen. Az attikai választások igazolása az ellenzéknek szerezni meg a többséget, dacára a tíz képviselő összes kizárásának. De a kormány, és különösen Bulgaris és Grivas, megígérték a királynak, hogy a házban tekintélyes többséggel fognak rendelkezni, és hogy az attikai választások 13—15 szónyi többséggel fognak megsemmisíteni.

A minis-terium számításából kifejeztette a választási bizottságot, mely magát sem a rendkívüli erőlködés, sem a közigazgatási pressio által megfélemlíteni nem engedi. Különben úgy tetszik, hogy a minis-terium Athenben nyomást is akart gyakorolni azáltal, hogy az őrségeket megkettőztette, a parlament ulvarának valami erődített helyszíneztet adta, a katonaságot a lakonyákban összevonta, szóval oly rendszabályokat alkalmazott, melyekhez kevésbé biztos hatóság is csak a végső esetben fordul.

A királyt kellemetlenül lepte meg a hír, hogy az athéni választásokat csak a minis-terek szavainak hozzájárulásával lehetett megdönteni.

Most különben inkább mint valaha beszélnek a cabinet közelebbi lelépéséről. A mostani minis-terium egy-két hónál tovább nem tudja magát fentartani, a parlament újbóli feloszlása, pedig több mint hiba volna. A király rosszul van hangolva a minis-terek iránt, mert a nép az utóbbiak által viselendő felelősség egy részét hajlandó reá hárítani. Ő többé nem teheti, hogy azokat védje, ha nem akarja a nép hajlamát elidegeníteni.

De a minis-teriumot leginkább az ejti szomorú helyzetbe, hogy nem sikerül neki többségre szert tenni, ha csak nem kuszából ki a házból még 12 ellenzéki képviselőt. De ha ez meg is történne, a ház végleges megalakulása után még is kénytelen lesz visszavonulni.

Közelebbmás csorbát is ejtettek az alkotmányon az által, hogy a parlamentből kizárták az Eurytenio részéről megválasztott Zinopolout azon ürügy alatt, hogy a képviselőségre megkívántató minősítése nincs.

Ez a Mazuel eset ismétlése, kisebb országban ugyan, de nem kevésbé komplikált körülmények közt.

A legújabb hírek szerint az igazolások befejeztével Zarkos, a miniszterium jelöltje, 95 szavazattal a ház elnöke lett, s így tehát a cabinet győzelmet vívott ki.

A francia páncélhajóraj megérkezett a Pyreusba.

„M”

Az erdélyi arany-kerület helyzetéről.

(Folytatás.)

A nyersaranyat aranyváltó hivataloknál Abrudbányán, Zalatnán- és Csértésen, a kohóváltmányokat pedig az aranykohóknál Zalatnán és Csértésen a kincstár váltja be, hol ezen utóbbi váltmányok kincstári műértők által kohósíttatnak.

A kincstár a beváltási-és üzem tőkét 3% kamattal előlegezi, és a kohósításnál netalán létrejövő nyereséget a beszállító műveknek kiszolgáltatja, valamint a netaláni veszteség hordására is kötelezi őket.

Tehát a kincstári kohósítás állami segély a nemes fémtermelésre pénzátalozatok nélkül.

Ha ezen segély állami tekintetekből, mint olyan tovább is fenn fogna tartatni, ugy mindazon rendszabályok is kersztül kell, hogy vitessenek, melyek a nemes fémtermelést fentartják és előmozdítják.

A stagnatio ezen irányban egyértelmű a segély visszavonásával, az adózási képesség megbénításával; mivel a nemes fémtermelés ezáltal hanyatlóvá lesz, mi még sincs az állam érdekében; annál kevesebb, minthogy az állam ennél, csakis visszafizetendő pénzelőleget szolgáltat, és ezáltal másfelől erdőinek értékesítése és magasabb összegű adók befolyása által közvetlen nyereséget ér el.

Ezen, a bányá- és zúda váltmányokból való nemes fémelőállítás még csak a fenemlített 2 kohónál történik, miután az offenbányai kohómű a folyton apadó bányatermelés és ezzel kapcsolatban történő beváltási csökkenés miatt be kellett, hogy szüntessék.

Az ezen kohósításnál létező árszabályszerű beváltási költségek és a pénzforgalom eredményei láthatók a 3 utolsó évről itt következő pontos feljegyzéséből.

I. A kohósítás végett szállított bánya és zúda-váltmányok:

1871-ben Zalatna Offenbánya*) kohómű, száraz-súly mázsa; 23,634.29, nemes fém arany ezüst: 793 4623, arany: 216 5302, ezüst: 576 9321 pénzf. réz: 7 62, ólom: 99 56 1/4 mázsa. Csértést kohómű, száraz-súly mázsa: 3,634 25, nemes fém arany ezüst: 455 6108, arany: 168 2914, ezüst: 287 3194 pénzf. réz: 7 65 1/2, ólom: 19 77 mázsa.

1872-ben Zalatna Offenbánya*) kohómű, száraz-súly mázsa: 13,687 08, nemes fém arany ezüst: 475 5683, arany: 146 3608, ezüst: 329 2075, pénzf. réz: 39 28 1/2, ólom: 0 10 1/2 mázsa. Csértést kohómű, száraz-súly mázsa: 5,025 38 1/2, nemes fém arany ezüst: 493 0451, arany: 188 0350, ezüst: 306 0101 pénzf. réz: 11 26 ólom: 35 43 1/4 mázsa.

1873-ban Zalatna Offenbánya*) kohómű, száraz-súly mázsa: 19,503 93, nemes fém arany ezüst: 672 5124, arany: 152 6628, ezüst: 519 8392, pénzf. réz: 32 06, ólom: 853 47 1/4 mázsa. Csértést kohómű, száraz-súly-mázsa: 5,637 69 1/2, nemes fém arany ezüst: 389 5109, arany: 146 1627, ezüst: 243 3482 pénzf. réz: 10 12 1/4, ólom: 40 09 mázsa.

Összesen: száraz-súly mázsa: 71,172 63, nemes fém arany ezüst: 3279 7098, arany: 1018 0429, ezüst: 2261 6565 pénzf. réz: 108 1/2, ólom: 1048 58 1/4 mázsa.

Átlag egy évre: száraz-súly mázsa: 23,724 21, nemes fém arany ezüst: 1093 2366, arany: 336 0143, ezüst: 753 5521 pénzf. réz: 36 1/2, ólom: 346 16 mázsa.

(Vége köv.)

A román kamara megnyitása.

Károly román fejedelem nov. 27-én nyitotta meg a kamarákat trónbeszéddel, melyen az a legfeljebb, hogy szokatlanul hosszú. A beszéd következőleg kezdődik:

„Ma az unjon választott senatus első s egyzersmind a képviselőház negyedik és utolsó rendes ülészeként nyitom meg. Ezt a jelentőségű eseményt csak azon jó egyetértés tette lehetővé, mely az államhatalmak közt uralkodott; azt bizonyítja ez, hogy az ország igazi szükségleteinek tudatára jutott s megfontolva halad előre erkölcsi és gazdasági fejlődésében. Viszonyaink a külhatalmakhoz ez évben is a legkiegészítőbbek. A román állam érdekei csak nyerhetnek olyan külpolitikával, mely egyes-egyedül a szerződés törvényességén s jogaink tisztelésén nyugszik.

„A mi a hadsereget illeti, én örömmel erősítem meg, hogy nagy haladásokat tén. Ama gyorsaság, melylyel a hadsereg egy részét az ősszel a Jalo-

mitz-nál összpontosítani lehetett, valamint a menetek és műveletek, melyeket végrehajtott s melyeknél örömmel a legtöbb idegen hadsereg képviselői jelen voltak, azt bizonyítja, hogy az ország a jó katonai fejlődés útján van s hogy az a célra hozott áldozatokat nem kell megbánnia. A dorobanczok, e hatalmas katonai elem, melyet az idej ujonczozás az egész országban érvényre emelt, ujlág bebizonyították, hogy a román nép könnyen szokik a fegyverhez s hogy a területi hadseregétől joggal sokat várhatunk.

„Hasonlóképen már a szervezés első évében láthattuk az eredményeket, melyeket a területi társaság a jövőre ígér. Egy másik, nem kevésbé jótékony rendszabály, melyet kormányom alkalmazott s mely az önkormányzat megérdemelt, a kötelező katonai gyakorlatok behozatala a nyilvános iskolákban. Az 1864-ki ujonczozó törvény nincs többé a hadseregnek eszközölt reformokkal összhangzatban; kormányom ez ülésszakban a kötelező és személyes katonaszkolák elvén nyugvó törvényt fog önk előterjeszténi.” A trónbeszéd azután az új községi törvény hatását, a közegészségügyi, posta és távírjai szolgáltatást, az orosz és szerb postaegyezményt érinti s a külügyministerium újjászervezésére vonatkozó javaslatot helyezi kilátásba. „Legközelebb — mondja azután — külön tanács fog alakítani a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem szakértőiből. Ez azon eszközökkel fog foglalkozni, melyek nemzeti vagyonosságunk forrásainak fejlesztésére alkalmasak. Kormányom az egyszerű öntözési rendszer alapelveinek tanulmányával, mezőgazdasági hitelintézetek alakításával, bányatörvénnyel, valamint az új mértékrendszer behozatalával foglalkozik. A vaspályák bűvételei az évben is emelkedtek s az előirányzatot jóval túlhaladták. Az önk részéről megszavazott új vonalak tulnyomozása legközelebb be lesz fejezve s a kiépítésükre vonatkozó törvényjavaslatok a jelen ülésszakban előterjesztetnek. A mi a pítést verőierovai vonalat illeti, melyen a munkák nagyon előre haladnak, az a megállapított határidőre át lesz adva a forgalomnak s vele korunk egyik legfontosabb munkája fog Romániában megvalósulni.” A trónbeszéd azután több tanügyi és büntetőjogi törvényjavaslatot jelent be, mire a pénzügyekre tér át, melyekről így nyilatkozik.

„Élénk meglepéssel konstataáltam az államkincstár ügyeinek rendes menetét; hála az önk által a mult ülésszakban megszavazott pénzügyi törvényeknek, a pénzügyminiszterium pontosan s a legkevesebb haladék nélkül teljesíthette minden kötelezettségét. A viszonyok kimerítő előadása önköt köpekké teend minden részletében megismerni pénzügyi állapotunkat s belőle azt is látni fogják, hogy eme nehézségek, melyek az ez idej költségvetés előirányzatánál mutatkoztak, el lettek távolítva. Az önk tanácskozásainak legfőbb tárgyát mégis az 1875-diki budget fogja képezni, mely a pítést verőierovai vállalat annuitásai s más kiadásokkal, valamint a kincstári jegyek kibocsátása útján eszközölt adósság törlesztésével van megterhelve. Az erdő- és a nemzeti leszámlító és közlekedési bank alapítására vonatkozó javaslatok, melyek már a képviselőház elé terjesztettek, szintén igen sürős szükséglet elégitenek ki. 1871-ben, midőn önk először gyűlt össze, pénzügyeink iránt aggályt keltő nehézségek forogtak föl. Önk azokat akarták és tudták is leküzdöni. Ezuttal, mielőtt hazatérnek, szintén biztositani fogják a jövőre pénzügyeink rendes menetét.”

Végül a trónbeszéd azon reményt fejezi ki, hogy a két kamara ezuttal is támogatni fogja a kormányt abban, hogy „Romániát nyugalommal, de szilárdasággal és kitartással vigye előre a haladás pályáján.”

A „KELET” magán-távirata.

Feladott Budapest decz. 4. 10 ó. 45 p. d. e.

Érkezett, decz. 4. 11 ó. 59 p. d. e.

A román congressus Roman Miron püspököt patriarchának választotta. A pénzügyi bizottság tegnap tárgyalta az indenmitási javaslatot s általánosságban elfogadta; Ghyocy a részletekben is változatlan elfogadást kérvén, a többség heves viták után e kívánságát megtagadta. Ghyocy kihallgatásra ment a királyhoz. Mindenféle miniszteriális hírt elterjedt, de eddig semmi alapjok nincs; Ghyocy a ház plenarához appellál, mely a viszályt eldöntendi.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, deczember 4. 1874.

— A királyasszony ajándékai. Ő felsége a királyasszony Maszlagi Ferencz esztergomi gymnasium tanárnak, a „Rajna vidéken” című érdekes utalások szerzőjének, nevezett művét magánkönyvtára számára elfogadta s az író egy értékes arany

melltűvel megajándékozta. Az ékszer egy ritka szépségű s nagyságu amethyst-követ s apróbb gyémántokat foglal magában. A fejedelmi kegy eme jelét ő eminenciája a napokban kézbesíti az írónak.

— A kir. igazságügyminiszter Schieszl Vilmos gyulafehérvári törvényszéki irodatisztet ugyanazon törvényszékhez irodaigazgatóvá nevezte ki.

— Jókainé asszony negyedik fellépését a színházban tegnap „Coriolanus” adatott. A darab maga apró jeleneteivel farszótól szagot, a hőslélek Volunniának is csak egy-egy hatásos jelenet jut benne, de Jókainának ez elég volt arra, hogy egygyel szaporítsa a kolozsvári közönség azon élvezetes estét, melyeket a játékszínben nyilatkozó önk ifjú művészet tett emlékeztetéssé. Jókainé olyan, mint maga Volunnia. A szívében égő isteni szikra, ha fellebban, feledtet, hogy nő, hajlott kora nő áll előttünk; lélekereje nagyobb mint Volunniának s nem csak fiát, de ezeket meghódít; ő akkor is beszél, ha nem szól s ha szól többet mond, mint színlész valaha a színpadon. Volunniának nemesi méltósága, Jókainénak a muzsák adtak fenségét; Volunnia Rómának a vitézségben, Jókainé Magyarországnak a művészetben anyja. Az éljenek, tapsvihar és koszorúk az elismerés kifejezésére már Rómától nyert örökségünk s mint ott az egész nemzet, itt is hazánk adta azt, mit Jókainé tegnap is színházunk szűk falai közt aratott. — A tegnapi előadás fényes sikerét egyébként, a főbb közreműködők is dícsőreiesen előmozdították. Kovács Gyula oly bensőséggel és művészi hévvel személyesíté Coriolánt, mint a ki maga is érzi, hogy színészetünk terén egy tekintélyes állás betöltésére hivatott. Mátrai, Szentgyörgyi, Ditrői hűségesen megfeleltek feladatuknak, mit csak Kovácsnéról és Krasznáról nem mondhatunk el, az első szokott merev kelletlenségével s a második teletorku s mégis üres szavallatával rontott szerepén.

— Az egyetemi polgárság tegnap folytatta szombatban félbenmaradt közgyűlését. A szombatban tartott gyűlésen az ifjuságnak mult évben megválasztott elnöke, Békésy Károly lemondván, miután ez állásra ugyancsak ő egyhangulag s a jegyzőségre közfelkiáltással Sándor Kálmán megválasztott, az „egyetemi kör javára rendezendő tánczyigalom bizottságának elnökére adattak be a szavazatok; a szavazat szedő bizottság a tegnapi gyűlésen tette meg jelentését, mely szerint ifj. K. Biasini Domokos általános szavazattöbbséggel a rendező bizottság elnökévé megválasztott, ő azonban ez állásról lemondván, egyhangulag Krasznai Olivér választott meg.

— Meghívás közgyűlésre. Az egyetemi polgárság folyó hó 3-án tartott közgyűlésének határozata folytán, egy akkor függőben maradt közérdekű tárgy elintézése végett, szombatban deczember 5-én este 6 órakor a jogi kar 11 szanua termében közgyűlés fog tartatni; melyre az összes egyetemi ifjuság tisztelettel meghívatik. Kolozsvárt 1874. dec. 4-én Békésy Károly elnök. Sándor Kálmán jegyző.

— Dr. Feuer Nathaniel egyetemi helyettes szemészstanárnak, közlekedési közölt szemkórdoai jelentésére vonatkozó hírnök kiegészítőül megemlíti, hogy: 1873. ápril. 28-tól 1874. szept. 30-ig a kolozsvári egyetemi szemkórdojában kezeltetett 1034 járóbeteg (kik csak a mindennapi nyilvános rendeléshez jártak) és 257 fekvőbeteg, összesen tehát 1291 szembeteg (776 férfi és 515 nő). A 257 fekvőbeteg közül meggyógyult 165, javult 40, nem gyógyult, 7 meghalt 3, a kezelés, illetőleg a műtét előtt elbocsátott 10, kezelés alatt maradt 32 beteg.

— Kolozsvár városában az országos és katonai kórházak bele számításával az elmúlt november havában a városi főorvos hivatalos kimutatása szerint az elhaltak száma: 82, még pedig a férfemből 45, a nőemből 36. Ezekből halva született a férfemből 7, a nőemből 4; nagykoruak a férfemből 17, a nőemből 18; kiskorúak a férfemből 22, a nőemből 14. A kórosetekre nézve járványosan nem mutatkozott semminemű betegség. Legtöbben elhaltak különféle szervezeti lobos betegségekben 17, tüdővészben 10, vérgyengülés miatt 6, ugyanannyian hurutban, életgyengeség miatt 5, vörhenyben 5, rángás göres miatt 2, ugyanannyian brigh és vízkorban, hűdés miatt és rákban. Hagymázban 1, ugyanannyi gümőkórban, vérhabban, aszkorban, hökhorutban, febr. puerperalissal, és szívbilientyű elégtelenség miatt. Villanymérgezés miatt 2, viabefuladás és szeszmergezés által egy-egy. Törvényszéki bonczolat 1, s rendőri bonczolat 4 vitetett véghez.

— Garibaldi — mint a lapok írják — legközelebb megjelenik a parlamentben, hogy a miniszteriumot a Villa Russi elfogatások tárgyában interpellálja.

— A Vénus átvonulását deczember 9-én Schenzel Guido és Konkoly-Thege Miklós Nagyváradon fogják megfigyelni, minthogy ez azon pont Magyarországon, honnan e nevezetes csillagászati esemény leg hamarabb és legjobban szemlélhető lesz. Mint a „Nagyv.” írja, a két tudós az ottani kálvárián üteni díj figyelő állását.

— A párisi kommún ügyében még folyton tart a vizsgálat. A harmadik párisi haditörvényszék november 25-én ítélte örökös doportációra Jules Vaillat-ot, ki a kommún rémuralma alatt előbb a 272. sz. fölkelő ezred parancsnoka, később Dombróvsky törzskarának tagja, utóbb pedig az Asnie-

res körül koncentrált fölkelő csapatoknál őrnagyi rangot viselt. A szerencsétlen csalálos ember s még csak 39 éves.

— Mátyás király és neje Beatrix arczképe.) A nemzeti muzeum számára e napokban érkezett meg bécsből két főszőntetű földombormű, melyek egyike Mátyás királyt, másika nejét, arragoniai Beatrixet ábrázolja, s melyek eredetije a bécsi Ambra-gyűjteményben vannak. A sikerült másolatokat Pulszky Ferencz a nemzeti muzeum igazgatója készítteté, és azok közelebb közszemlére ki is fognak tétetni, valószínűleg a képesarnok szobortári részében.

— Az Ausztria részéről Peruba küldött két hivatalnok, Pacher és Riderer, kik a pénz és posta rendszert Perzsában az ausztriai rendszer szerint szervezik, deczember 2-án Peruba érkeztek, s tegnap Patin át Teheránba utaztak.

— Hibaigazítás. Az udvarhalyi „Baloldal” kiadója nem Ugron Lázár, hanem Gábor lesz. Kérjük tegnapi, erre vonatkozó, hírnök tohibájának e kijavítását.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás

a kalotaszegi takarékpénztár 1874 nov. havi üzlet forgalmáról.

Bevételei:

Pénztári maradvány october 30-ról 7,017 frt 76 kr, betétekből 3,679 frt 62 kr, visszafizetett leszámlításokból 38,490 frt — kr, visszafizetett előlegekből 3,465 frt — kr, leszámlításokból 1,137 frt — kr, előlegek kamataiból 78 frt — kr, beirási díjakból 39 frt — kr, viszleszámlításból 5,000 frt — kr, késedelmi kamatokból 16 frt 91 kr.

Összesen 58,923 frt 29 kr.

Kiadás:

Visszafizetett betételekre 6,054 frt 86 kr, viszleszáfiz. betétek kamataira 71 frt 64 kr, leszámlításokra 37,900 frt — kr, előlegekre 3,900 frt — kr, viszleszámlításra 5,000 frt — kr, viszleszámlításra 125 frt — kr, visszatérített leszámlításokra 5 frt — kr, napibiztosi díjakra 21 frt — kr, tisztis és szolgálizetésekre 141 frt 66 kr, pénztári maradvány, nov. hó 30. 5,704 frt 13 kr.

Összesen 58,923 frt 29 frt.

A kalotaszegi takarékpénztár.

— A kolozsvári piac árai decz. hó 3-ól. 1874. (alsó ausz. mérő középár.) Tisztabuza 4 frt 10 kr. Elegybuza 2 frt, 70 kr. Rozs 2 frt 90 kr. Zab 1 frt 58 kr. Széna 1 frt 80 kr. Alomszalma 65 kr. Egy öl fa 36 hüv. 11 frt. Fagygyugyertya 35 kr. Marhabas fontja 20 kr. Konyhabaszt 11 kr. Rizs 16 kr. Gyöngykalma 24 kr. Borsó 24 kr. Len-cse 25 kr. Paszuly 24 kr. Pityóka 1 frt 20 kr. Disznó-nózsir 56 kr. Hagyma 10 krajczár. Fokhagyma 12 krajczár.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Decz. 3-án 5% Metalliques 69.55 frt. Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 74.60 frt 1860. Kölcsön 108.80. Bankrészevény 995 Hitelintézetirészevények 233.75 London 110.35 ft. st. Ezüst 105.75 Cs. kir. arany 524 és fél Napoleondor 891.

Urbéri kötvények: Magyarországi 7775. Temesi 77. — Erdélyi 75.60 Horvátországi 80. —

Felelős szerkesztő: Szász Béla

Nyiltér.

Zenemű-szerekről.

Ha zenemű-szereket látunk a hirlapokban hirdelve, önkénytelenül a Svájczra és Hellerre gondolunk Bernben s tudjuk, hogy karácsony közeledik; mintha nem is volna Heller urnak nyugta, míg nincs meggyőződve, hogy minden háznál megszereztek zenemű szereit.

A bécsi világtárlaton egy gyönyörű pavillonban kiállított zenemű-szerei hangtelj, gazdagság s melodiájuk komoly és vidám harmóniája tökéletessége által méltó feltűnést okoztak a zenekedvelő közönség előtt s magukra vonták az általános figyelmet.

Heller ur érdemei az e nemben egyellen éremmel lőnek jutalmazva. A ki kedveli a zenét, nem kellene haboznia, hogy ily zenemű-szert szeressen magának. A mellett, hogy az ember barátainak szerez azzal örömet, saját magának is vidám órát nyújthat; ha egy szép keringőt operadallamot játszik, megittjodva érezze magát az aggastyán, szerelmi öröm és kedv emlékében kéjeleg; a fiatalnak énkenti reményeit; vigasztalja a boldogtalan szerelmest, vele panaszkodik, nevet és remél, földvidámítja a beteget, szóval az egyetlen beszédos hű barát.

E zenemű-szerek különösen karácsonyi ajándéknak alkalmasok, mint oly tárgyak, a melyek az adományozó emléket kedvessé, feledhetetlenné teszik. Szereztek tehát egy olyat magatoknak, a legszebb, legártatlanabb és legtartósabb öröm hirtokába helyezenditek magatokat.

adó, mely a szobabutor értékének 1 százalékát teszi, adómentesen hagyja egyébiránt a helységek nagysága szerint egy bizonyos minimumot és azonkívül több tárgyat, mint képeket stb. Belgiumban ezen adó vagy másfél millió frankot hoz.

A cselédadó Németalföldön 5 osztályra oszlik. Az elsőben 5, a másodikban szintén 5, de esetleg 15, a harmadikban 2, a negyedikben 3, az ötödikben 6 forint fizetetik. — Azonkívül az első osztálybeliek: házi és istálló körüli cselédek progresszív adónak vannak alávetve, úgy hogy 12 cseléd után nem 60, hanem már 270 frt fizetetik, 12 ön felül pedig minden egyesért 40 frt. Belgiumban a fokozat kissé eltérő: 6—15 frank fejenként. Ezen adó hozott 1875-ben 638.548 frankot.

A lóadó 6 osztályban rovatik ki s pedig az első 5 osztályban 25, 15, 10, 8 és 3 forinttal darabja után, a 6-dikban 10 után 25 forint. Az első osztály itta progresszív. Belgiumban ezen adó 4 száz-ezer frankot hoz.

A felhozott luxus adók Belgiumban 1857-ben összesen 8 és fél millió frankot; Hollandiában 1850-ben 6, 1873-ban 8 millió frtot jövedelmeztek.

Angliában az „assessed tax” ok az egy „inhabited house duty” kivételével, mind szoros értelemben vett luxusadók. A hintóadó 1747-ben hozott be, 1823-ban 529,896, 1870-ben 178,925 L. sterling fontot jövedelmezett, 1872-ben eltöröltették. Hasonlóképp eltöröltették a lóadó, mely 1784-ben hozott be. 5 osztály állott fenn 3 L. 17 shillingtől 5 schillingig. 1820-ban 12 millió frtot (1,200,000 L.) jövedelmezett. A czimer adó behozott 1798-ban és 2 L. 12 shillinget vagy 13 schillinget tett, a szarint, a mint a tulajdonos a legmagasabb hintóadót fizette vagy sem. Egyébiránt nemcsak a kocsiakon alkalmazott czimerekre szorított ezen adó. 1866-ban 52,985, 1871-ben csak 29,419 sterling fontot jövedelmezett, azontul nem fordult elő a budgetben. A hajóadó 1808-ban fejenként 1 L. 3 shillinget. 1871-ben csak 408 sterling fontot jövedelmezett. Az ebadó, mely 1795-ben hozott be, szintén 1871-ben tűnt el a budgetből.

E szerint Angliában a direct fényüzési adók legnagyobb részben eltörölték; eltöröltették azonban 90-100 évi fennállásuk után, a mely időközben megszüntetett a gabonavám, felfüggesztették több ízben az income tax, leszállították a fogyasztási adók s behozatati vámkok és csakis az utóbbi 4—5 év alatt ejtették el ama luxusadók, mikor az államháztartásban a bevételek mindig messze meghaladták az előirányzatot, és mikor a pénzügyminisztereknek évről-évre az lett a főgondjuk, hogy mely adók szállassanak le a pénzügyi mérleg kiegyenlítésére.

— **A tanulmányi** alap jogi természetének megvizsgálására kiküldött albizottság december 3-dikán ülést tartott, melyben megállapodásra jutott hosszabb tárgyalás után kimondván, hogy a tanulmányi alap országos, vagyis közalap, — annak jövedelmei országos tan- és közmívelődési célok előmozdítására fordítandók, ebből kifolyólag kimondott, hogy a kormány felhívandó, hogy mind az alapot, mind pedig az alaplól föntartott intézkedéseket az országos költségvetésbe vegye be. A motiváció szerkesztésével Horánszky Nándor bizott meg. — Apponyi Albert gróf különvéleményt jelentett be.

— **Kereskedelmi** szerződések Romániával és Szerbiával. A romániai kormány diplomatiai ügynöke, Costafu ur e napokban Bukarestből Bécsbe tért vizsgálva és terjedelmes utasításokat és meghatalmazásokat hozott magával, melyek alapján a Romániával kötendő vám- és kereskedelmi szerződésekre vonatkozó tárgyalásokat lehetőleg siettetetheti. Egyidejűleg Belgrádból is jelentik, hogy a szerb kormány egy hasonló szerződés tervezetét készítette el, mely az osztrák-magyar külügyi hivatalnak be fog küldetni, hogy az ide vonatkozó tárgyalásoknak alapul szolgáljon.

Az országházról.

Budapest, december 3.

(M. A.) A tőkekamat- és járadékadó behozataláról intézkedő törvényjavaslat, melynek tárgyalását az adóügyi bizottság legközelebb fejezte be, számos oly módosításon esett a tárgyalás alatt keresztül, melyek az említett adónem által közvetlenül érintett tőke- és járadék tulajdonosokra nézve enyhébbé teendik annak terheit.

Mint legfontosabbat emeljük ki e módosítások közül a bizottság azon határozatát, melylyel a takarékpénztári betéteknek ezen adó alá vonása mellőzve lön.

Hazánk nemzetgazdasági viszonyainak szempontjából feltétlenül helyeselnünk kell a bizottság ezen határozatát. Helyeselnünk még azon esetben is, ha az állam szorult pénzügyi helyzetének igényeit is kellő figyelemmel méltatjuk.

A takarékpénztári betétek kamatainak megadóztatása két módon lehetséges. Nevezetesen a betét-tulajdonosok bevallása által vagy pedig azért, hogy maguknál az illető takarékpénztáraknál vonassék le az esedékes kamatok után járó adótétel.

Az első mód a jelenlegi statusquonak fenntartása. Az eddigi törvények ugyanis szintén kötelezték a takarékpénztári könyvecskéik tulajdonosait e czímen huzott jövedelmüknek bevallására. Köztudomás szerint azonban e köteletségnek alig tett valaki eleget, s az államnak a takarékpénztári betétek kamataiból figyelmet sem érdemlő csekély volt az adó bevétele.

A másik mód a betéti kamatoknak közvetlenül a pénzügyi intézeteknél való megadóztatása első tekintetre nem jelentéktelen pénzügyi eredményekkel kecsegtet ugyan, de még szorosabban finansziális szempontból sem érhetné föl ezen intézkedés haszna a töle el nem választható károk nagyságát.

Szomorú pénzügyi viszonyaink között az ország minden részében örvendtes fejlődésnek indult takarékpénztárak képezik csaknem az egyedüli eszközt, mely a nagy hitelszükségleten legalább némileg, mindenesetre pedig tisztességes feltételek alatt segíteni képes. Nagy adótételt vetni az e pénzügyi intézetek nyújtotta mérsékelt kamatjövedelemre, annyit tesz, mint a cosmopolitikus tőkét külföldre kivándorlásra kényszeríteni s ezáltal a hitelségely ezen tényezőjétől is megfosztani az országot, vagy pedig a száz meg száz milliót, mely eddig a takarékpénztárakban volt elhelyezve, liketlen uzsorások kezébe juttatni s így még elviselhetlenebbé tenni az amugy is rendkívül nagy pénz- és hiteligényi calamitást s még inkább fokozni azoknak különben sem csekély számát, kik minden egyéb segélyforrás hiányában az államtól várják anyagi végromlásuknak megakadályozását.

Épen oly nagy lenne a tervezett intézkedés nemzetgazdasági hátránya is. A takarékpénztári betétek folyvást növekedő aránya elvitáztatlanul bizonyítja, hogy népünkben lassan bár, de mindinkább fejlődni kezd a tőkeképzési hajlandóság, a takarékosági ösztön. A takarékpénztári betétek kamatainak megadóztatása súlyos akadályt gördítene ezen üdvös irány elé. A szegény ember, ki egyszer már megadóztatott jövedelméből megakarított filléreit eddig a takarékpénztárba helyezte, mintegy kényszerítve látna magát arra, hogy kivonja azokat onnan, a mi nála legtöbbször az elprédálással lenne egyértelmű. S így a tőkeképzési hajlam csirájában elfojtatván, a szegényebb néposztályok még mélyebben süllyednének a nyomor örvényébe.

A fényüzési adók.

Törvényjavaslat a cseléd-, teke-játék-, kocsi- és ló-adóról.

III. Fejezet.

A kocsi és lóadóról.

(Folytatás.)

16. §. Ezen adófizetésre az adótárgy tényleges birtokosa köteles.

17. §. Az adó azon kocsi és lovak után, melyek kizárólag a tulajdonos vagy családja, vagy az ahoz tartozók személyes szolgálatára tartatnak, évenként a következő fokozatok szerint fizetendő:

Adófokozat	Városok és községek, melynek népessége szerint az adófokozatok megállapítottak	Minden egy hintótól, mely elé két végignél több ló szokott fogatni	Más kocsi vagy egy lóval hintótól	Minden egyes hámos vagy nyerges ló után
1. Budapest		30	15	10
2. Oly városokban, melyek lakosságának száma 20 ezret meghalad		25	12	8
3. 10 ezertől 20 ezerig terjedő lakosságú városokban és községekben		20	9	6
4. 3000—10,000 ig		15	6	4
5. 3000-nél kevesebb lakossággal bíró községekben		10	3	2

18. §. Azon kocsi és lovak után, melyek részben a tulajdonos vagy családja személyes használatára, részben gazdasági, kereskedelmi vagy iparcélokra tartatnak, a 16. §-ban meghatározott adótételek fele fizetendő.

19. §. Az adó az adó-kötelesre azon községben vettetik ki, a hol állandóan lakik; ha több helyen van lakása, azon kocsiakra és lovakra, melyeket magával szokott vinni, az adót azon községben tartozik fizetni, a hol kereseti adóját fizeti, de az adó azon község adófokozata szerint állapítandó meg, mely nagyobb számú lakossággal bír.

Azon kocsiakra és lovakra nézve azonban, melyek rendszerint a tulajdonosok lakásainak egyikén maradnak, az adó az ugyanezen községre megszabott adófokozat szerint fizetendő.

20. §. A ki az adóv folyamában adó alá tartozó kocsi vagy ló birtokában jut, erről 8 nap alatt az illető városi adóhivatal vagy községi előjáróság útján a kir. adófelügyelőnek jelentést tenni köteles és vagy azt, hogy a birtokába jutott kocsi vagy ló előbbi birtokosánál adómentes volt, vagy azt, hogy az azok után járó az illető évre már másra kivettetik, kimutatni tartozik.

Ha ezek egyikét sem mutatja ki, a birtokába jutott kocsi, vagy ló után az évi adót pótlólag le-

fizetni köteles; ha pedig a birtokába vett kocsi vagy ló korábbi adómentességét bizonyítja, azoktól az adót csak azon hónap első napjától kezdve, melyben a fentebb említett jelentést tenni tartozott, az év végéig járó aránylagos részben fizeti.

21. §. Ha az adóköteles az adóv folyama alatt oly városba vagy községbe teszi át lakhelyét, mely magasabb adófokozat alá esik, mint azon hely, hol azelőtt lakott, az új lakhely szerint járó magasabb adót fizetni illetőleg, ha adóját előbbi lakhelyén már lerőta, a két adótétel közti különbözetet pótlólag megfizetni köteles, s ezért adó alá tartozó kocsijai és lovai számát az új lakhelyen, megérkezéséig számítható 8 nap alatt az illető városi adóhivatal vagy községi előjáróság útján a kir. adófelügyelőnek bejelenteni tartozik.

(Vége köv.)

A pénzügyi bizottságból.

A képviselőház pénzügyi bizottságának 3-ikán nagy fontosságú ülése volt, melyről a következő tudósítást adjuk.

A pénzügyi bizottság mai ülésében az 1875. év első negyedére kért pénzügyi felhatalmazásról szóló törvényjavaslatot tárgyalá.

A baloldali tagok: Móricz, Péchy és Kiss Lajos a jelen kormányt nem szavazták meg a felhatalmazást és külön véleményt jelentettek be. Ők a felhatalmazást a bizalom kérdéseinek tekintik. Hasonlóképpen nyilatkozik Simonyi Ernő. — Horn Ede a felhatalmazást megszavazza, de azon feltétellel, hogy a kormány az 1875. év első negyedében a pénzügyi bizottság megállapodásait figyelembe tartozik venni. A bizottság baloldali többsége elfogadta általánosságban a javaslatot.

A részletes vitánál Horn Ede főntebb említett indítványa nagy zavart okozott. Az összes ellenzéki tagok pártolák. Széll Kálmán inconveniensnek látja, hogy a pénzügyi bizottság jelenben ki ilyesmit, mely bizottság különben tárgyalásait be sem fejezé. A kormánytól vár nyilatkozatot. Horváth Lajos s Wahrmann elejtetni kívánják Horn indítványát. Ghyczy Kálmán a javaslat változatlan elfogadtatását kéri. — A mi őt magát illeti, az ő minisztériumának költségvetését a pénzügyi bizottság még nem is tárgyalta, s így előre, a csak ezután hozandó határozatokban való megnyugvásra nem kötelezheti magát. Különböző bizottságokban levén elfoglalva, eddig nem kísérhette a kellő figyelemmel a pénzügyi bizottság tárgyalásait; nem tudja, hogy a létesült megállapodások mindenikében megnyugodtak-e minisztériumai?

A kormány nevében annyit határozottan kijelenthet, hogy a mennyire az állami közigazgatás érdeke csak engedi, valószínű fog azonnal minden lehető reductiót. Különböző ismételve a javaslat változatlan elfogadtatását kéri. Az ellenzéki tagok s különösen Simonyi Ernő ismételve Horn indítványa mellett szólnak fel.

Csengery Antal a következőkben adja elő nézetét: Az eddig történt pénzügyi felhatalmazások s a mostani között különbség van. Az eddigi budgetek kiadási tételei folyvást emelkedtek s így ha a ház az előző évi budget alapján adott pénzügyi felhatalmazást, némi megszorítást léptetett életbe. Most az eset más. Az 1875-iki budget kiadási része, a mint azt a kormány előterjeszté, lényegesen csekélyebb, mint az 1874-diki s a pénzügyi bizottság, legnagyobb részben a kormány hozzájárulásával, még több reductiót léptetett életbe. Képtelenségnek tartja, hogy most az 1875. év első negyedére az 1874-diki, tehát sokkal nagyobb budget alapján adassék meg a pénzügyi felhatalmazás. Azt indítványozza, hogy a felhatalmazás a kormány által előterjesztett budget alapján adassék meg s ezenkívül tekintetbe véssenek mindazon megtakarítások is, melyeket a p. u. bizottság tett s melyekhez a bizottság körében a kormány hozzájárult.

Zsedényi ezt inparlamentárisnak tartja, mert a ház csak arra adhat felhatalmazást, a mit már megszavazott. Somssich Pál védi az eredeti szöveget. Horváth Lajos arra figyelmezteti Csengeryt, hogy a felhatalmazási törvény azt mondja, hogy a kormány kiadásai az 1875-ki budget keretében illeszkednek, ez pedig nem jelenthet mást, mint hogy a kormány nem lépheti túl az önmaga által 1875-re előterjesztett költségvetést.

Ghyczy pénzügyminiszter kijelenti, hogy magától értetődik, miszerint a kormány a pénzügyi felhatalmazás alapján nem lépi túl az 1875-re maga által előterjesztett költségvetést, s ennek a javaslatban való felvétele ellen nem lehet kifogása. A mi azonban azt illeti, hogy a pénzügyi bizottság azon megállapodásaira is történjék utalás, melyekhez a kormány hozzájárult: bajosnak tartja annak constátálását, hogy melyek azon tételek? Wahrmann ellene szól Csengery indítványának. Lehet, hogy a minisztériumokban változás történik s a leendő miniszter nem igen tudhatja, hogy elődje mihez járult hozzá a pénzügyi bizottságban. Horn Ede kijelenti, hogy az ő indítványánál sokkal correctebb a Csengery Antalé, miért is a maga indítványát elejti és Csengery indítványához járul.

Széll Kálmán a kormány részéről vár nyilatkozatot s a mig ez megtörténhetik, a tárgyalások felfüggesztését ajánlja. Különböző arra figyelmeztet, hogy a pénzügyi bizottság törlései részint új alko-

tásokra, részint oly egyéb plusokra vonatkoznak, melyek nem foglaltatnak az 1874-diki költségvetésben, s így a kormány által, a mult budget alapján adott felhatalmazás értelmében ugy sem valószínűsíthető. Horváth Lajos, Csengery indítványa ellen szólal fel.

Szavazásra tüzetvén ki a kérdés, a bizottságnak csak négy tagja: Horváth Lajos, Somssich Pál, Wahrmann Mór és Zsedényi szavaz a javaslat szövegének változatlan elfogadása, vagy is a mellett, hogy az 1875. első negyedére a pénzügyi felhatalmazás az 1874-diki budget alapján adassék meg.

Igy a javaslat eredeti szerkezete megbukott. Más határozatban a bizottság nem egyeztetvén meg, a tárgyalás Széll Kálmán indítványára felfüggesztetik, míg a pénzügyminiszter e tárgyban, min. társai-val való megállapodás után nyilatkozni fog.

Keleti ügyek.

Bukarest, nov. végén.

Romániának a külhatalmakkal kötendő szerződések, vagy ha tetszik, kereskedelmi egyezmények kérdése véglegesen elintézve még nincs, azonban ama három azonos jegyzék kezdeményezése és a török kormányt elvőlküli kérés felelete kétségtelessé teszik, hogy az ügynek Romania jogaira nézve kedvező kimenetele lesz. Ez alkalomból feltűnt itt Franciaország közönyössége oly nemzettránt, melyet ugyszólván maga teremtett, melynek törekvéseit mindig támogatta s melyet most oly időben hagyott el midőn közbevetése emennek nagy előnyére lehetett volna. Mindazonáltal, ha a dolgot kissé megfontoljuk, találni fogjuk, hogy a francia politika ez esetben nem indokolatlan. A három hatalom összjegyzéke ugyanis teljes megegyezést tesz fel az actióban Német- Osztrák- és Oroszország közt, mely viszont valóságos szövetségre mutat azon érdekeket illetőleg, melyek a keleti kérdésre vonatkoznak. Hogy ha e tekintetben még kétség forogna fenn, ezt a török jegyzék szövege teljesen eloszlatja. Mert valóban e jegyzék beisméri Törökország egész tehetetlenségét a három hatalommal szemben, s ugyan óvakodik az 1856 egyezményt aláírt többi hatalmak pártolásához folyamodni, ugymint Franciaországhoz, mely jelenleg minden politikai bonyodalmat kerül, Angolországához, mely már régideje a kontinens ügyeiben való semlegesége által tűnik fel, és Olaszországához, melyek izolált fellépése nem jöhet tekintetbe a sztszövetséggel szemben. Franciaországban a román szerződések másodrendű kérdését súlyos politikai ténynek tekintik, mely veszélyeztetheti keleten az összes francia befolyást, melyet a krími háború és az 1856-iki egyezmény szereztek, és ezen befolyásnak megővására Franciaország hajlandóbb az említett szerződés betűjéhez ragaszkodni, mintsem hogy negyedikként csatlakozzék a három nagy hatalomnak ama szerződés értelmének tágabbá tételére, vagy azoknak a török souverainitás alatt álló országok előnyére való revidálására irányult kezdeményezéséhez.

Ha tehát a francziákat érdekeink irányti közönyösségről vádoljuk, igazságtalanok vagyunk, a menyinyiben Franciaországot mindig annak tartjuk, a mi volt, s nem annak a mi jelenleg, és szeszavarjuk néhány év előtti politikáját azon nehézségekkel, melyekkel jelenleg küzdenie kell a külföldhöz való viszonyaiban.

Kimondhatjuk, hogy Romácia politikai és kereskedelmi önállósága a közelebb nyert támogatás folytán bevégzett tény. De miután Románia meg lesz védve ellenei ellen, vajjon majd ki fogja megvédeni politikai barátai ellen? E kérdés megfejtését idők, körülmények vállaljuk magunkra, de Romániának jól meg kell fontolni a dolgot, mig tovább halad e veszélyes úton, melyen megindult.

Közelebb volt Hős Mihály szobrának oly türelmetlenül várt leleplezése. Ez ünnepe a jelenlegi körülmények közt valóságos általános nemzeti ünnep jellegét öltötte magára, és leirhatatlan lelkesülésre adott alkalmat. Meglehet, hogy e közlekedés hatása alatt Károly fejedelem a bukaresti polgármester beszédére mondott feleletében megemlékezett vitéz tetteiről azon hősnék, kinek emlékét ünnepelték és hozzátette, hogy ha elővond a nap, midőn Románia kénytelen lesz függetlensége megvédésére fegyvert fogni, ő lesz az első, ki a román seregek lelkében fel fogja élesíteni ősei nemestetteinek emlékét, maga is megosztván hadiál a hábrú fáradalmait és veszélyeit.

„M”

Külföldi szemle.

Kolozsvárt, decz. 5. 1874.

A francia nemzetgyűlés első ülésén mintegy 500 képviselő jelent meg, közöttük volt Thiers is. Az ülés elején Cissey tábornok öt hadügyi törvényjavaslatot terjesztett elő; az egyik a hadsereg kerekeire, a másik a táborkar reformjaira, a harmadik a spahik szervezetére, az utolsó kettő pedig más jelentéktelenebb katonai ügyre vonatkozik. A ház az összes javaslatokat sürgőseknék nyivánította, mire megkezdődött az osztályok kisorsolása. Ülés után a balközép értekezlet tartott s elhatározta, hogy Buffet ellenében nem fog külön jelöltet állítani. Ennek foly-

Buffet kedden 358 szavazattal a ház elnökének megválasztották; a köztársasági törvények nem szavaztak, hanem 205 üres szavazólevelet adtak be. Alakultak Martel 422, Benost d'Azy 327, Kerdrel 287 szavazattal. A negyedik alelnöki állomásra Aiffret-Pasquier herceg jobbközépi 267, Rampon jobbközépi 247 szavazatot kapott. Egyik sem nyert a szükséges többséget, közöttük 2-ikán újabb szavazást folyt.

Ugyancsak 2-ikára volt kitűzve a hadsereg kérésére s a felsőbb oktatásra vonatkozó javaslatok tárgyalása, tegnapelőtt azon hír volt Versaillesben elterjedve, hogy Mac-Mahon üzenete, mely időközben többféle módosítást tapasztalt, a háznak csak mai ülésben fog felolvasni. — A párisi választások ismételt eredményei méltányoláshoz még a következő adatokat közöljük. A választók összes száma 34, 105; ezek közül tényleg szavazott 258 680 és meg a radicalis jelöltekre 161 816, a mérsékelt köztársasági és monarchista jelöltekre 96 864.

A spanyol csatáit a lapok jelentései szerint fontos események állanak kilátásban. Serrano meg látzik, nem sokára mégis átveszi az északi sereget fővezetését. Az egész hadsereg négy hadtestre fog átalakíthatni. Az első Guipuzcoában Loma, a második Biscayában Laserna, a harmadikat Navaraban Moriones tábornok fogja vezényelni; a negyedik hadtest főleg lovasságból alakítva Miranda de Ebroban álland.

A főparancsnokságot maga Serrano veszi át. Minden hadtest létszáma olyan nagyra emeltetik, hogy az egész carlista hadsereg s combinált menetben Estella ellen fog vonulni. A hadműveletek megkezdését főleg az hátráltatja, hogy élelmi szerelvény és szállító eszközökben nagy hiány mutatkozik. Közben az itt jelzett haditerv kivitele épen nem megy dolog s nagyon sok időt veendő igénybe.

Az orosz kormány igen részletes tervet dolgozott ki és léptet január 1-én életbe a doni kozákok reformját illetőleg. A terv az általános védelmezettség alapján nyugszik. A doni kozákok 50000 rendes katonával és 10.000 honvéddel fogják az orosz hadsereget szaporítani.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Budapestén decz. 5. 11 ó. 40 p. d. e.

Érkezett, decz. 5. 12 ó. 15 p. d. e.

A pénzügyi bizottság tegnap Ebtót, Ghyczyt meghallgatván, az emendációs javaslatot tíz szóval ötelen a kormány óhajai szerint változtatlanul elfogadta. Ma a képviselőház ülést tart, melyben több bizottság előterjeszti jelentését.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, december 5. 1874.

— **Jókai Mór** né ünnepelt vendégművésznőnk a „Kolozsvári Dalkör” részéről egy küldöttség meghívott nyújtott át az egyet holnapi dalestélyére a kitűnő tragikai művésznek meg is ígérte, hogy a dalestélyen leányával együtt részt veendő.

— **A színházban** tegnap az „Utazás Chinába” című operette adatott, meglehetősen gyér nézőközönség előtt. A t. cz. publicumnak vagy a pénzért a kedve fogott el a színház iránt, de annyit láttak, hogy ez idényben az eddigieknél gyakrabban és is ritkábban tele a ház. Jó színdarabok hiányáról panaszokodhatunk, a repertoire is elég változatos és sok kitűnő darabbal bővelkedik, az előadásokra sok gond és költség van fordítva, csak az nincs, hogy a sok áldozatot megtérítse. Ghyczy Kálmán előterjesztésében vagy közelebb a nyári színházban kell-e keresnünk okát a téli idény iránt mutatkozó lanyha lelkesedésnek, nem tudjuk, de annyit megállapíthatunk, hogy színházunk tartós fennmaradásához a koczkán. A jelen iránt kezeskedik derék indíttatásunk áldozatkészsége, de ha színházunk jövője mily ritka áldozatkész férfiakról függ, akkor bizonyos lehetünk a bukás iránt, mert nem bízható, hogy még sokan vállalkozzanak ily drága dicsőségre. Mindéből pedig az következik, hogy Kolozsvárt a színház látogatása a hazafisággal azonos. Az ország-galéstól is megtanulhattat tisztelt közönség, hogy mi napság nem karddal és vérrel, hanem apró pénzzel mentik meg a hazát. Színházunk édes anyanyelvünk öre itt keleten s ha adunk még valamit arra, hogy magyarok vagyunk és magyaroknak maradjunk, ön kiki s mutassa meg mit ad este a színházi pénztárnál. Nem követeljük mi a közönségtől, hogy ezt a chinai utazások léhaságainál tegye, hanem azt kívánjuk elvárjuk, hogy látogatottság tekintetében ne vessenek mint eddig egy sorban levőnek pártolást elemelő komoly előadásaink a mulatságnak is szorítottakkal. Szólva most már a tegnapi előadásról is aligha nem mondunk igazat, ha az állítjuk hogy jelenlegi szintársulatunk az operettekben a leg-kezebb. Medgyaszai I. Zoltánné, Lótscherekné, Zajmighi, Marcel Kaszai e téren olyan képességek, hogy mely nagy színpadnak is díszére válhatnának. Medgyaszai I. és Zoltánné tegnap az első felvonás olasz előadásban tündek ki főképpen, de szerepük többi részét a mesterségtelen levertség és helyes felfogás jelle-

mezte. Zajmighi tudvalegőleg helyén áll az operettekben s különösen tegnapi szerepének néhány szép énekrészét kitűnően exequálta. Marcel a typicus alakokban már előbb is nem mindennapi alakító tehetségének bizonyította be magát, egy hibája azonban mind nagy gondban mervben mutatkozik s nála szorító kezd válni; értjük e hiba alatt szerepe szóbeli részének érthetetlen elhárítását; mint csak onnan következtetve nevezhetünk némileg készületlenségnek, mivel olykor nyelvének szabad menetet engedve, erőszakolt magyartalanságot, értelemnélküli mondatokat ejt ki, s egykedvűséget negélyezve igyekszik botlásait elpálistolni. Bizonyosak vagyunk benne, hogy Marcelnek csak mondókáira kell nagyobb gondot fordítania s e félésségtől hamar megszabadul. Kassai minden előadásnak meglevevő lelke s e feladatot, úgy látszik magának vallván, tegnap is legnagyobb sikerrel állott meg mellette.

— **Városunkban** a képzőművészeti társulat kiállítását azért nem rendezhetett, mert mint a hétfőn tartott választmányi ülésben be lett jelentve, az alkalmas helyiség hiánya miatt az utolsó perczben fel kellett hagyni a kiállítás tervével.

— **A kolozsvári Dalkör** folyó hó 6 dikán vasárnap a városi vigarda nagy termében tartandó ez évi IV. rendes zártkörű dalestély műsorozata: I. Nyitány, előadva a katonai zenekar által Wahl Ferencz karnagy vezénylete alatt. II. „Széltelt hantok” (előadatott a kolozsvári orsz. dalárdanépevényen a nagy dalcarnokban 1874. aug. 31-én. az orsz. daláregyesület által (Richter J. karnagy vezénylete alatt.) szövegét írta Komócsy József, zenéjét Mosonyi Mihály. III. „Ez ott pihent”, tenor solo, előadja Sholaster János egyleti működő tag. szöveg. írta Szász G. zenéjét Haun M. a kolozsv. dalkör karnagyja. IV. Népdalok. Zimay Lászlótól. V. Berioz 9 ik koncertje, begedűn előadja Kürthy Bóla egyli. működő tag zongorán Kiséri Vity Irma k. a. VI. „Szerezzetek” a pécsi dalárda verseny darabja (előadatott az orsz. dalárdanépevényen 1874. aug. 28. a nemz. színházban.) szövegét írta Gyöngyösi Rudolf, zenéjét Engeszer Máttyás. VII. „Dalár indul” szövegét írta Ábrányi Emil, zenéjét Erkel Ferencz. Kezdeté 7 órákor.

— **A n-szebeni** m. kir. pénzügyi igazgatóság Capesus Rezső II. oszt. pénzügyi fogalmazót előléptette I. osztályba, helyébe II. oszt. fogalmazóvá Vaszilje György fogalmazó-gyakornokot ideiglenes minőségben kinevezte.

— **Egy erdélyi fiatal örmény**, Kabdebo Henrik tanár, mint a „Nem.” írja a nürnbergi muzeumhoz főgondnokul nevezetett ki.

— **„Jelenkor”** cím alatt Talabér János és Füssy Tamás laptulajdonosok és felelős szerkesztők újváltól kezdve napi lapot adnak ki. A programmban azt mondják, hogy „a nagyméltósági fópáztörök javallatának kikérése és megnyerése után, a vidéki papság folytonos biztató és bátorító hívásainak engedve, tűzik ki a rom. cath. egyház érdekében a zászlót.” A lap az 1867-iki kiegyezkedés alapján szilárdul fog állani s előfizetési ára: egész évre 20 ft.

— **A „Magyar Állam,”** úgy látszik, egy kissé megszeppent az új versenytársától, mert a hazai kath. hatalmasságokhoz folyamodott s velük ajánló levelet íratott „a jó irányú sajtó ügyében.” A katolikusok közt szétküldött „szózat” „a gonosz sajtó elejtését s a jó sajtó felkarolását s terjesztését szerencsés hangsúlyozni és ajánlani.” Ez a „jó sajtó” természetesen a „Magyar Állam” s ezt ajánlják a hívek figyelmébe, az egyház részéről az összes káptalanok, a világiak részéről pedig a többiek közt gr. Károlyi István, gr. Cziráky János, br. Wenckheim László, gr. György László stb. stb. a pesti egyetem tanárai közül ötön, köztük Horváth Cyril, a bölcsészettanára, stb.

— **A „P Lloyd”** a napokban, egy névtelen levél nyomán, azt írta, hogy Simor ő eminenciája excommunicálta Hatala Pétert, a pesti egyetem tanárát, a miért nem rég a „Hon”-ban a csalatkozhatatlanság ellen nyilatkozott. A „Hon” e hír nyomán tudakozódott Hatalánál az ügy miben állta iránt, mire a nevezett egyetemi tanár ur nyilatkozatot közöl a „Hon” tegnapi számában s előadja egész hosszú sorát azon kicsinyes sértegetéseknek, melyeket a kath. clerus részéről meggyőződéseért szenvednie kell. Ezeknek nyomán nem tartja lehetetlennek, hogy az excommunicatio meg fog történni, bár ez ideig, hivatalos értesítést felőle nem von. „Egyébként, végzi Hatala, Simor János ő emnenciája s az illetékes körök tudhatnák, hogy excommunicatioval csak azt lehet terrorizálni, ki hiszen a kísértetekben. Én meggyőződésemtől el nem pártolhatok, s elfogadom annak minden következményét.”

— **Nagy-szebenben** e h 2 ki választásnál a volt Popasu-féle párt coripeusai, egy távirat szerint azonnal akarták a kormánynak megelégedetlenségüket tudomásra juttatni, hogy üres lappal szavazzanak; de azon reményben, hogy ezáltal a választás kilátása helyezett eredménye alternáltnál nem fog, bizton várván, hogy Románra a Popeisták közül is fognak szavazni, ezt azonban az utóbbiak észrevevén, az utolsó perczben elhatározták, hogy a fehér lapokhoz maguk is járulnak, csak hogy megmutassák, miszerint náluk nélkül a választás nem eszközölhető. Itt esett meg azon nem várt eredmény, hogy a fehér lapok

az általános többséget tartalmazták. Ma a Popea elleni párt jelöltjének nyilvánította Románt, s ennek megválasztását kereszttülvite, a nélkül, hogy Popea-istáktól csak egy szavazatot is nyert volna. Választás után egy küldöttség a congressusba invitálta a megválasztott metropolitát, ki lelkes éljenek között megjelenvén, megköszönte a bizalmat; ígérte, hogy ha a választást a korona megerősíti, ő a szervezett szabályzat alapján fogja kormányozni az egyházat, s ennek érdekeit teljes erejéből előmozdítandja. Szavai lelkesedéssel fogadtattak, az ülés után a congressus testületileg tiszteltgett nála.

— **A brassói kereskedelmi és iparkamara** fejterjesztést intézett a kormányhoz az adótörvényjavaslatok tárgyában A felterjesztés különösen azt hangsúlyozza, hogy az új adótörvényjavaslatok rendkívül terhesek az erdélyi ipar- és kereskedelmi viszonyokra. Most is, ugymond a felterjesztés, nehezen állhatják meg az erdélyi iparosok Moldva-Oláhországban a versenyt az angol, belga és francia kereskedőkkel s ha az új adójavaslatokkal az iparos termelés Erdélyben még megdrágíttatik, teljesen le szorílnak az erdélyi iparcikkék a keleti piacokra. Már is nagy a kivánczolás Erdélyből, az új javaslatok által ez még elősegíttetik.

— **Somodi István** és Sipos Gábor a m. vásárhelyi kir. ítélő tábla előtt a napokban tették le az ügyvédi szigorlatot.

— **Halálózás.** Kozma László, ki a fennállott erd. kir. főkörmányszéknél mint szegények ügyvédje, a kir. biztosi hivatalnál pedig mint ígató hivatali igazgató szolgált, s utóbbi időben nyugalomban élt, tegnap este tüdőszélhűdés következtében meghalt. Ritka jellemű, példátlan becsületességű hazafi volt. Nyugodjék békében!

— **Házassági ajánlat.** Egy házassági kedvben levő fiatal ember Berlinben, hogy a szépnem ismeretségihez jusszon, közelebb furcsa eszközöz fegyveresodott. Egy halmaz színházi jegyen ugyan is német kézirattal a következő szavak állottak: „Egy házasságképes fiatal ember e többé nem szokatlan uton oly ifjú hölgyekkel ohaít ismeretséget kötni, kiknek ezen jegy kezdőbe jut. Bővebben P. L. poste restante. Ámbár az igazgatóság már ily jegyet nagy számmal bevett, csaknem naponkint merül föl ily új billett-doux ezen alakban.

— **Egy rablót**, ifj. Borsos Sándornak rablótársát, ki a Jászágót és Hevesmegyét rettegette, fogták el, mint „Somogy” újságja Szt-Pál vidékén. A gazember Maidan Mihálynak mondja magát.

— **Hauck Minnie** k. a. egy berlini lap szerint az ottani udvari színházhoz szerződött 12.000 tallér évi fizetéssel.

— **Washington** és Mac-Mahon „hogy illik ez össze?” fogja tán kérdezni az olvasó. Biz az sehogya Mac-Mahon maga sem akar Washingtonná lenni. Az „Indep. belge” párisi tudósítója szerint Mac Mahon a napokban így nyilatkozott többi között: „Nincs szándékom Franciaország Washingtona lenni!” No lám, minő szerénység. De hát kiis tételezte fel a tábornagy urról, hogy ő Washington leheessen; az ily emberek más anyagból szoktak gyurva lenni.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás

a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet 1874. nov. havi forgalmáról.

Bevétel:

Pénztár maradék a mult hóról 56,484 frt 3 kr, betétek 79,821 frt 35 kr, kamat, feldj és váltódij 10,128 frt 92 kr, bélégydíjakban 342 frt 20 kr, 1372 esetben visszafizett kölcsön 457,860 frt 95 kr.

Összesen 604,637 frt 45 kr.

Kiadás:

1324 esetben kölcsön 426,006 frt 62 kr, tisztviselők fizetése 1,070 frt — kr, irodai kellékekre 112 frt 56 kr, bélégre 320 frt — kr, kamat 349 frt 76 kr, segélyezésre 12 frt — kr, kisdobódóknak 100 frt — kr, betét visszafizetések 111,986 frt 69 kr.

Pénztármaradék 64,679 frt 82 kr.

Összesen 604,637 frt 45 kr.

Kolozsvárt, nov. 30. 1874.

Tauffer Ferencz, Kozák Ede, igazgató, pénztárnok

Geltch János,

főkönyvezető.

Kimutatás

a kolozsvári iparos kölcsön pénztár 1874 nov. havi üzletforgalmáról.

Bevétel:

Oktober haváról pénztári áthozatal 3,405 frt 33 kr, betétekben 23,363 frt 12 kr, váltó-kölcsön visszafizetésben 63,331 frt 64 kr, 6% kamatban 1,278 frt 60 kr, fejdijban 426 frt 76 kr, késedelmi kamatban 119 frt 83 kr, könyvdíjban 12 frt — kr, bélégydíjban 64 frt 85 kr.

Összesen 92,002 frt 13 kr.

Kiadás:

A tagok betételeiből visszafizetődött 20,455 frt 93 kr, 290 izben kölcsön 63,924 frt — kr, bélégyzet uralpért 64 frt 85 kr, iroda szükséglete 10 frt

18 kr, irodai személyzet díjába 92 frt — kr, pénztár maradék egyenleg 7,455 frt 17 kr.

Összesen 92,002 frt 13 frt.

Volt a november havi összes forgalom 17,6549 frt 9 kr.

Kolozsvárt, nov. 30. 1874.

Benigni Sámuel, Mamicz János, id. elnök, pénztárnok.

Tömösváry Miklós, főkönyvezető.

Felelős szerkesztő: Szász Béla

— **Az olcsóságáról és jeles tartalma** után nevezetes „Edition Peters”-nek lapunk mai számához mellékelte legújabb jegyzékét ezen a legmelegebben ajánljuk a zene minden barátjának figyelmébe. Az „Edition Peters” a klasszikus és újabb zeneműveknek olyan gyűjteménye, melynek választékos és hosszú sorában minden rendű zenész feltalálhatja a legszebbet, ugymint a legkoszszabbat. Megrendelések Stein János könyv- és zenemű-kereskedésében intézendők, hol e gyűjteménynek minden egyes darabja azonnal kapható.

Jelzálog kölcsönök

A birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — dacára a jelenlegi zilált pénzügyi viszonyoknak — 1000 frttól a legmagasabb összegig a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvárt, Ovár, bástya utca 6 szám.

Ugyanott van a nyitrai gépgyár erdélyi egyetemesi főraktára, hol mindennemű gazdasági gépek kaphatók vagy megrendelhetők.

Nagyobb gépeknek részletek és elfogadtatnak. (Érkezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. a. 1-ül 4-ig.)

— **Stein János** erd. muzeum-egyleti könyvtáros és magyar királyi egyetemi nyomdász kiadványában megjelent **naptárak** Kolozsvárt. **Erdélyi képes kis naptár** 1875-ik közönséges évre. 17-dik évfolyam. A Királyhágón inneni s néhány királyhágón túli nevezetesebb vásárok legújabb s ujonan kijavított jegyzékével. Ára 26 krajczár, postán küldve 32 kr, **Irodai fali naptár** 1875-re. Katholikus és protestans, görög- orosz és izraelita naptárral, bélégyilletékláblakkal, s a királyhagóninneni királyi törvényszékek és járásbíróságok táblázatos ki-mutatásával. Különösen hivatali használatra Ára 30 krajczár, postánküldve 35 krajczár. **Erdélyi nagyobb képes naptár** 1875. évre. Hatodik évfolyam. Tiszti czim-tárral ellátva. Ára csak 50 kr. postán küldve 56 kr. A dústartalmu naptár-részen kívül a tiszticzimtar tartalma következő: A felelős magyar királyi kormány, horvát-szlavon-dalmát és osztrák-magyar közös minis-terium, magyar királyi állami számvéviség, m. kir. curia, m.-vásárhelyi kir. ítélőtábla, m. k. kincstári jogügyek igazgatósága Pesten, az erdélyi földterhermentesítési alapigazgatóság Budán, a királyhágón inneni összes királyi törvényszékek és járásbíróságok, magyar királyi bányaigazgatóság és magyar királyi jósági igazgatóság Kolozsvárt, a kolozsvári és nagy-szebeni magyar királyi pénzügyigazgatóságok az alantas adó- és vámhivatalokkal, az erdélyi magyar királyi postaigazgatósági kerület postahivatalai és postamestereivel, a kolozsvári magyar királyi távirai kerület fő- és mellék-állomásai, az erdélyi telekkönyvi igazgató-ság Kolozsvárt, a királyhágón inneni me-gyék, székek, vidékek, szabad királyi- és me-zővárosok közigazgatási tiszticzimtára, a ko-lozsvári magyar királyi tudomány-egyetem, kolozs-monostori gazdasági tanintézet, a Ko-lozsvárt létező hitfelekezeti tanodák, állami tanintézetek, népiskolák, óvodák és magán nő-veldék, kereskedelmi és iparkamarák, Brassó-ban és Kolozsvárt, az erdélyi gazdasági egy-let, kolozsvári pinceegylet, bankok, kölcsön-és takarékpénztárak, biztosító társaságok. A „kolozsvári kalauz”-ban közli a helyt létező közmívelődési és jótékonyági egyleteket, a helyt lakó orvosokat, ügyvédeket, irodalmi és iparvállalatokat, azok közül a nevezetesebb cégeket fölemlítve.

Az 1875-dik évi oszlopsztűkséglet a következő:

Budapest, 1874. november-hó 26-kán.
A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minisztérium IV. (távirda) osztálya.
(Utánnyomás nem díjazatik.)

(477) (1-12)

27 kr.

(395) (7-12)
Nagy feltűnést okoz
HOROWITZ L.
úján nyitott **27 kros** mariahilli
kézműpar háza,
Mariahiller Hauptstrasse 77 sz.
Ez feltűnőhatlan a maga nemében s
nagy választékot nyújt mindenféle ruha-
kelmék, vásznak, sinvat, barcheud,
vászon, damasz- törölközők, aszt-
talkendők és abroszokban, nehe-
z hossz-szönyegek, matrác, sinvat,
csipke-függönyökben sat.
A t. cz. közönség kényelme tekinte-
téből mindenféle **kézműpari** és **divat-
árut**, aránylag jutányos árban, csatloltan
raktáramhoz.
 Mustrák ingyen és bér-
mentesen. Megrendelések utánvét mellett a
legpontosabban teljesítennek.

Arbeiten nach dem modernsten Gesezmack. Jeder Tag erscheint ein über 200 Abbildungen und gegen 300 Schnittmuster in natürlicher Grösze. Original-Muster für alle Arten Stichelei, Häkel-, Strick- und plattent-Arbeiten — Die belletristische Nummer bringt Novellen, Essays, Musik, Räthsel, Rebus, Schach, Recette, Correspondenz mit Andern, Modedepartement, etc. so wie Illustrationen berühmter dänischer etc. etc. Künstler.

Alle 14 Tage erscheint eine Doppelnummer im Umfang von 3-4 Bogen mit vielen Illustrationen und Schnittmustern.

Bestellungen werden jederzeit von allen Buchhandlungen und Postanstalten angenommen. Besten bieten auf Wunsch Probe-Nummern zur Ansicht.

 Elfofzetések 2 ftyával
egy logyod évre Stein János
könyvkereskedésbe intézendők
Kolozsvárt. —

[illegible]

(469)

(2—5)

Főnyeremény
 esetl. 3/5,000 márka
 új német
értékben.

**Szerencse-
tudósítás.**

A
 nyereményekről
készekedik
 az állam.

Főhívás résztvevésre a bamburgi államtól
biztosított nagy pénz-kisorsolás

nyeremény-esélyeiben,

a melyben

7 millió 900,000 bir. markát

kell okvetlen nyerni.

E pénz-kisorsolás nyereményei, a melynek terv-
szerűltek csak **84,000** sorsjegyre van, a következők:
 n. m. egy nyeremény esetleg **375,000**, különösen
250,000, 125,000, 90,000, 60,000, 50,000
40,000, 36,000, 4-szer 30,000, és 24,000.
 3-szor **20,000** és **18,000**, 29-szer **15,000**, és
12,000, 34-szer **6000**, 43-szor **4800** és **4000**,
 208-szor **3600** és **2400**, 411-szor **1800**, **1500**
 és **1200**, 1121-szor **600**, **360** és **300**, 1972-szer
240, **132**, **120** és **60**, 21712-szer **48**, **24**, **18**,
 és **12** bir. márka, a melyek kevés hó alatt 7 osz-
 tályban **bizonyosan** el fognak dőni.

Az első nyeremény-húzás hivatalosan

f. é. december 16-ra és 17-re

van kitűzve, a melyre
 egy **egész** eredeti sorsjegy ára csak **3 forint**
 egy **fél** " " " " " **1** " **50 kr**
 egy **negyed** " " " " " " " **75 kr**
 s ezen, az állam által biztosított eredeti
 sorsjegyeket, (nem tiltott igérvényeket, az ár-
 bérmentes beküldése mellett — legelőb-
 ajánlott levélben — a legátvolabbi vidé-
 kekre is pontosan megküldi.)

Minden résztvevő eredeti sorsjegye mellett megkap-
 ja tölem **ingyen** az Állam peccsétl ellátott eredeti
 játéktervet s a húzás után minden **felhívás nélkül**
 a hivatalos **nyeremény — kimutatást.**

A nyeremény pénzeket egyenesen és
 titoktartás mellett azonnal pontosan
 fizetnek a résztvevőknek.

 Tessék tehát a megrendelésekkel bizalommal
 hozzám fordulni

id. Heckscher Samu,

bank- és váltóüzlet tulajdonos **Hamburgban.**

(425) (5-8)

B. P. Ranzi
a „szép majlandi nőhez“
czimzett
legnagyobb
selyemruháinak **raktára**
Bécsben
Stoekene-szplat 2.
Mintákkal bármikor bérmentve szolgál.

(430) (4—8)

ZWIEBACK LAJOS

szilárdnak és szilárdnak ismert
első mariahilfi
kézmű-üzletsarnoka

Bécs, Mariahilferstrasse 110

27 kr. minden arut a legjobb
minőségben árul

s legnagyobb választékkal van ellátva.

Továbbá

finom czikkekből

is a leggazdagabb raktára van, s
készenz bevasárasai tojtan képes bámu-
landó olcsó árban árulni s batorkedni
a jelenlegi idenyre fekete lustres, ca-
chemir, termo-ripz-, fekete bár-
sony és selyem, színes ripz-ru-
ha-cachemir, balerno, színes lu-
stre-, divatos skót, egész gyapjú-
ruha, sima, koczás, csikos na-
nell-, nopuszót, tömört creasz,
rumburgi vaszon-keméire és asz-
talmentemüre egyeztetem s ajánla magat
mindennemű árucikok elküldése
mellett.

Pontos közléről kezeskedik, mu-
strákat ingyen és bérmentesen küld.

(2. -*)

**ZUSATZ
R. FRIEDMANN.**

Apfel- und Kartoffelschäler, Glasen
 1 Minute 30 Kartoffel oder Apfel rein zu schälen und zu blümen. 1 Stück fl. 4.
Die Universal-Nachtheiler (fl. 10.)
 zu allen Theilungen. Per Stück fl. 1.50.
Vorkochmaschinen 60 fr.
 fl. 1.20.
Entkorkungs-Maschine fl. 1.
Elektroprüfer 60 fr.
Limontegutscher 50 fr.
Gewürzbüchse fl. 1.20.
Mäusefang-Maschine 60 fr.
Esszeug-Körbe fl. 1.20.
Glasenträger 30 fr.
Sardinenmesser 30 fr.
Reise-Uhr mit Wecker fl. 6.
1000 Stück Siegelmarken fl. 1.60
500 St. Siegelmarken fl. 1.20.
Andenken von Wien 20 fr.
Handtische 30, 40, 50 fr.
Ballfächer, groß 10, 20 fr.
1 Paar grosse Kaffeeschalen 10 fr.
6 Stück Kaffeeöffel aus verfilbertem Metall 15 fr.
6 Stück Speiselloff 25 fr.
Waschtabellen 40 fr.
Waschpulver 1 Pfund 20 fr.
Zaubernadelbüchse 35 fr.
Einfadellmaschine 5 fr.
1 Sicherheitsschloss 10 fr.
1 Kaffeekasse groß 10 fr.
1 Cylinderschützer 5 fr.
1 Strickkörbchen 10 fr.
1 Portemonnaie, groß 10 fr.
1 Augenschirm 25 fr.
1 Nussknacker 25 fr.
K. k. pat. Milchzeher 60, 70 fr.
Echt engl. Selbstklympst fl. 3.
Echt engl. Kriempf-Strümpfe
 fl. 2.50, 3.
Echt engl. Schlaf-Sitzpolster
 fl. 3.50, 4, 5.
Um 5 kr. Brennmaterial, 1 ganzen Tag zum Heizen. Ein solches Zocombi-Bügelstein kommt während des Winters zu 3.50.
Einzige Hilfe f. Lungenleidende.
 der Respirator, erzeugt bei jeder Athmung eine gleichmäßige, reine, warme Luft, per Stück fl. 1.50, 2, 2.50, mit Silber.
Für jeden Haushalt 1 Centrifugalwaage, Tragfähigkeit bis 10 Pfund, per Stück fl. 1.80.
 kann gratis und franco.
 Wiederverkaufte angemessenen Rabatts.